

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra biologie

Bakalářská práce

Markéta Němečková

Aplikovaná ekologie pro veřejný sektor

**Informovanost veřejnosti o ekologickém zemědělství a jejich
spotřebitelské preference pro biopotraviny**

Olomouc 2014

Vedoucí práce: Ing. Pavlína Škardová

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „*Informovanost veřejnosti o ekologickém zemědělství a jejich spotřebitelské preference pro biopotraviny*“ vypracovala samostatně pouze s použitím odborné literatury a všechny zdroje jsem řádně uvedla.

V Olomouci dne .....

.....

Markéta Němečková

Poděkování:

Chtěla bych velice poděkovat vedoucí mé práce Ing. Pavlíně Škardové za cenné rady, připomínky a laskavost při vedení mé bakalářské práce.

Markéta Němečková

Cíl práce

Cílem práce je nashromáždit základní informace týkající se této problematiky. Současně je mým cílem zaměřit se na obecné vnímání biopotravin. Zaměřím se na seznámení s biopotravinami a ekologickým zemědělstvím a pokusím se navrhnout způsob, jak docílit vyšší informovanosti veřejnosti o této problematice.

Do své práce zahrnu následující:

1. Teoretické zpracování získaných informací z odborné literatury a dalších zdrojů
2. Vyhotovení dotazníku, jež se týká informovanosti veřejnosti o daném tématu
3. Vyhodnocení dat získaných z tohoto dotazníku a vyhodnocení i předem stanovených hypotéz
4. Vyhodnocení dat o cenách biopotravin získaných průzkumem prodejen

Hypotézy:

1. Většina spotřebitelů biopotravinám nevěří.
2. Důvod, proč biopotraviny spotřebitelé nekupují je jich vyšší cena.
3. Spotřebitelé nemají zájem dozvědět se o biopotravinách víc informací.

V závěru práce lze nalézt jak vyhodnocení získaných dat a předem stanovených hypotéz, tak i návrh, jak lze biopotraviny lépe dostat do obecného povědomí spotřebitelů.

Metodika

Základem práce bylo studium odborné literatury a materiálů týkajících se ekologického zemědělství. Kromě literatury bylo využito i internetových zdrojů.

Dotazník

P. Gavora (2000, s. 163) vymezuje dotazník jako „Způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí“. Otázky dotazníku se vztahují buď k jevům vnitřním (postoj, motiv) nebo jevům vnějším (názor na zavedené opatření). Dotazník je soustava předem připravených a seřazených otázek, na něž respondent písemně odpovídá. Položky v dotazníku neboli otázky, mohou mít formu dotazu, nebo i příkazu (vyberte tvrzení). Dle formy odpovědi pak položky rozdělujeme na otevřené a uzavřené. U otevřených položek vytváří odpověď respondent sám, u uzavřené položky vybírá z již navržených odpovědí. Dle zjišťovaného obsahu rozdělujeme položky na ty, které zjišťují fakta, ty, které zjišťují vědomosti a ty, které zjišťují mínění nebo postoje. Šetření provádíme třemi způsoby: rozesláním poštou (případně elektronickou poštou), osobně, nebo prostřednictvím dalších osob. Při vyhodnocování rozdělujeme získaná data na jednotlivé položky neboli znaky. Znakem je věk či pohlaví respondentů, prospěch, dosažené vzdělání apod. Při zpracování výsledků na počítači dochází ke kódování, což je přiřazení kódu (číslo) k položkám dotazníku. Dalším krokem je třídění, čímž zjišťujeme společné znaky respondentů. Využít můžeme třídících programů, jako je například Excel nebo Statistica. (Chráska, 2007).

Vyhodnocení dat dotazníku

Dotazníky byly vyhodnoceny pomocí programu MS Word a MS Excel. V programu bylo použito jednoduchých statistických metod – popisná statistika. Ve vyhotovení je uvedena relativní početnost, tedy četnost odpovědí v %. Pro názornost jsou použity grafy.

Shromažďování dat z prodejen

Důležitou součástí praktické části mé práce bylo shromažďování dat získaných přímo v prodejnách. Zaměřila jsem se jednak na obecné obchody, jako jsou hypermarkety a supermarkety, ale i specializované prodejny biopotravin. Z těchto prodejen jsem si

zaznamenávala ceny bioproduktů. Ty jsem poté v tabulce srovnávala s cenami produktů z běžné konvenční produkce. Vzhledem k tomu, že jako jednu ze svých hypotéz uvádím, že lidé nekupují biopotraviny kvůli jejich vyšší ceně, chtěla jsem tak touto formou tuto hypotézu objektivně potvrdit, nebo vyvrátit.

Vyhodnocení dat získaných z prodejen

Pro práci s těmito získanými daty jsem použila programy MS Word a MS Excel. Vytvořila jsem i grafy a tabulky, které dávají celému výzkumu přehlednost.

V závěru jsem tyto výsledky zhodnotila, vyjádřila jsem se k předem stanoveným hypotézám a navrhla jsem možnost, jak informovanost veřejnosti o této problematice zvýšit. Jako návrh je přiložen mnou vytvořený letáček, jež jsem zpracovala v programu MS Powerpoint.

Obsah

Cíl práce	4
Metodika	5
Obsah	7
Úvod	9
1 Ekologické zemědělství	10
1.1 Podpora EZ v ČR.....	11
1.2 Přínosy ekologického zemědělství.....	12
1.3 Rostlinná produkce	13
1.4 Živočišná produkce.....	15
2 Biopotraviny	17
2.1 Biopotraviny v České republice.....	17
2.2 Legislativa.....	18
2.2.1 Nařízení EU.....	18
2.2.2 Označení biopotravin	18
2.2.3 Pravidla produkce biopotravin	20
2.2.4 Pravidla pro výrobce biopotravin.....	21
2.2.5 Pravidla pro obchodníky s biopotravinami	22
2.3 Žádost o registraci.....	22
2.4 Důkladné kontroly	22
3 Kvalita biopotravin	24
3.1 Žádoucí látky	24
3.2 Nežádoucí látky	25
4 Vznik biopotravin	26
4.1 Jak se peče biochléb.....	26
4.2 Jak vzniká biosýr	27
4.3 Jak vzniká biouzenina.....	27

4.4 Jak se pěstují biobrambory	28
5. Nabídka biopotravin.....	29
5.1 Druhy biopotravin.....	29
5.2 Výrobci biopotravin.....	30
5.3 Možnosti nákupu biopotravin v ČR.....	30
5.3.1 Přímý prodej biopotravin	31
5.3.2 Nepřímý prodej biopotravin.....	32
6 Informovanost veřejnosti o biopotravinách	35
6.1 Propagace.....	35
6.2 Poradenství.....	36
6.3 Akce.....	36
7 Ceny biopotravin.....	37
7.1 Srovnávání cen.....	37
7.2 Přehled srovnávacích tabulek	38
8 Výsledky dotazníku „Informovanost veřejnosti o biopotravinách“	41
8.1 Analýza dat	41
8.2 Syntéza dat.....	54
9 Diskuse	56
10 Závěr	57
11 Seznam použité literatury	58
12 Seznam internetových zdrojů	61
13 Seznam příloh.....	63

Úvod

Biopotraviny jsou stále častěji diskutovaným tématem v České republice, i ve světě. Proti sobě stojí řada protichůdných názorů. Na jedné straně zde stojí jejich příznivci, jež biopotraviny pravidelně kupují a věří, že jejich konzumací udělají něco pro své zdraví. Na straně druhé je zde řada odpůrců. Tito odpůrci v biopotravinách neshledávají žádný významnější přínos pro lidské zdraví oproti produktům z konvenční produkce, a zpochybňují důvěryhodnost těchto certifikovaných produktů. Důvod, proč lidé biopotravinám příliš nevěří, je jejich nedostatečná informovanost a nedůvěra.

Tato práce je připravena pro všechny, kteří mají zájem dozvědět se o této problematice víc. Je zkonstruována na základě obecných faktů o ekologickém zemědělství a biopotravinách jako takových.

V této práci se formou výzkumu zaměřím na informovanost veřejnosti o daném tématu, výzkum vyhodnotím a vytvořím závěr. Na základě výsledků poté sestavím návrh, který by mohl pomoci problém informovanosti vyřešit.

Zároveň se zaměřím na ceny biopotravin. Vyhledám v prodejnách konkrétní potraviny, vytvořím seznam jejich cen a tyto ceny porovnáám s cenami shodných konvenčních produktů. Na základě těchto výsledků pak můžu stanovit závěr, v němž posoudím, jestli důvody nezájmu o biopotraviny mezi veřejností jsou oprávněné.

„Lepší než varování před různými toxickými a chemickými látkami v potravinách by bylo vhodnější spíše uvést jednu nebo dvě látky, které je stále bezpečné jíst.“

Robert Fuoss

1 Ekologické zemědělství

Ekologické zemědělství (EZ) je legislativně upravený moderní způsob hospodaření. Bere ohled na přirozené koloběhy a rytmy přírody. Dbá na životní prostředí, a to nejrozličnějšími zákazy a omezeními používání látek a postupů, které životní prostředí jakkoli zatěžují nebo kontaminují potravní řetězce. Ekologičtí zemědělci musejí dbát na to, aby zachovali přirozená stanoviště v přírodě. Další charakteristikou je šetrné zacházení s hospodářskými zvířaty. Ekologické zemědělství v České republice upravuje zákon 242/2000 Sb. a v Evropské unii Nařízení 834/2007. Nedodržení zásad tohoto zákona a nařízení je trestné (Václavík, 2006, Ministerstvo zemědělství, 2012).

V České republice dochází v posledních letech k rapidnímu rozvoji ekologického zemědělství. Hlavním faktorem pro tento nárůst je zvyšující se poptávka po biopotravinách ze strany spotřebitelů. Spotřebitelé se více zajímají o kvalitu i původ potravin, které kupují. Z tohoto důvodu výrazně stoupl zájem po produktech přímo z farem. Přesto je však nabídka bioproduktů zatím ještě poměrně malá a poptávku neuspokojuje (Živělová, Jánský, 2007).

Hlavní překážky rozvoje trhu s biopotravinami jsou málo rozvinuté distribuční kanály a malá transparentnost trhu. V neposlední řadě zde vyvstává problém, zda ekologicky vyrobené produkty jsou prodávány jako konvenční nebo ekologické. Například u kravského mléka se ekozemědělci potýkají s problémem jeho dalšího zpracování, protože v České republice není dostatek zpracovatelských kapacit pro biomléko. To je také důvodem, proč je ekologické mléko často prodáváno jako mléko konvenční (Živělová, Jánský, 2007).

O ekologickém zemědělství panuje mnoho mýtů, jež zkreslují názory spotřebitelů. Hlavním z nich je ten, že BIO vůbec zdravější není. Tento mýtus vyvrátily mnohé výzkumy, jež prokázaly, že ve srovnání s konvenčními potravinami obsahují biopotraviny více vitamínů, minerálů, antioxidantů a dalších zdravích prospěšných látek (Dlouhý, Urban, 2011).

Dále je důvěryhodnost biopotravin podřázena tvrzením, že vzhledem k nepoužívání fungicidů jsou biopotraviny plné mykotoxinů. Pravda je však úplně jiná. Vzhledem k tomu, že se nepoužívají dusíkatá hnojiva, jsou rostliny z ekologického zemědělství dokonce odolnější napadení plísněmi, mají totiž pevnější buněčné stěny.

V neposlední řadě je třeba zmínit mýtus, že nepoužíváním průmyslových hnojiv ztrácí půda svoji úrodnost. Výživa rostlin je však zajištěna přirozeným koloběhem živin v půdě, a ta je při správných zemědělských postupech dostatečná (Dlouhý, Urban, 2011).

„Hlavní vize EZ do roku 2020

Ekologické zemědělství bude plně rozvinutým odvětvím zemědělství se všemi odpovídajícími charakteristikami, jakými jsou stabilní trh, služby a státní politika podporující poskytování veřejných statků, včetně aspektů týkajících se životního prostředí a pohody zvířat“ (Ministerstvo zemědělství, 2011, s. 21).

Vstupem do EU začalo pro Českou republiku platit nařízení Rady č. 2092/91, jímž jsou v členských zemích upravena pravidla pro ekologické zemědělství. V České republice se v současné době vyskytují téměř 4000 ekologických zemědělců (Živělová, Jánský, 2007).

1.1 Podpora EZ v ČR

Do roku 1992 podporoval ekologické zemědělství České republiky stát. To se však poté změnilo a až do roku 1998 byly státní dotace zastaveny a ekologické zemědělství bylo podporováno pomocí nejrůznějších environmentálních programů. Mezi léty 1999 – 2001 podpora přicházela z programů rozvíjejících péči o krajinu, od roku 2001 poskytuje na základě paragrafu 2 odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb. dotace stát. A to:

1. Prostřednictvím vyrovnávacího příspěvku na 1 ha zemědělských pozemků
2. Prostřednictvím programů podílejících se na udržování krajiny

Náklady spojené s provozováním EZ

Zvyšující se poptávka ze strany spotřebitelů je zatím převážnou většinou pokryta dovozem ze zahraničí. Přejít z konvenčního na ekologický systém není jednoduché. Se startem nového typu podnikání jsou samozřejmě spojeny výrazně vyšší náklady, zejména pak počáteční náklady. Vznikají i náklady spojené se vzděláváním se v této oblasti a při zavádění nových plodin pak často dochází k chybám a tak i ztrátě příjmů. V ekologickém zemědělství jsou obecně oproti zemědělství konvenčnímu výnosy plodin na jednotku

plochy nižší. Spojeny jsou s tím vyšší náklady na jednotku produkce, ale nižší náklady na jednotku plochy. Nižší výnosy tak potom kompenzují vyšší ceny.

Podniky se samozřejmě snaží co nejrychleji minimalizovat investiční náročnost a překonat prvotní produkční problémy a zvýšit efektivnost ekologické produkce (Moudrý, Konvalina, Kopta, Šrámek, 2008).

1.2 Přínosy ekologického zemědělství

Ekologické zemědělství je založeno na využívání přírodních procesů a obnovitelnosti zdrojů. Vyznačuje se kladným vztahem k životnímu prostředí. Mylně je považováno za slepý návrat k tradičnímu zemědělství. Naopak, využívá nejnovějších technologií a vědy.

Mezi jeho přínosy patří to, že se příznivě podílí na zvyšování biodiverzity neboli biologické rozmanitosti živočichů a rostlin, jež se v přírodě vyskytují. Má tak pozitivní vliv na celkovou rozmanitost krajiny.

Z hlediska půdních poměrů je přínosem ekologického zemědělství přirozené zúrodnění půdy – a to díky pěstování leguminóz, které váží dusík. Používání dusíkatých hnojiv proto není třeba. K hnojení půdy jsou povolena pouze organická hnojiva (viz níže). Půda tak má vyvážený přísun živin. Zvýšení obsahu humusu v půdě zvyšuje její celkovou fyzickou stabilitu. V takovéto půdě je vyšší i výskyt symbiotických mykorrhizních¹ hub, jež jsou velice důležité pro růst některých zemědělských plodin.

Ochrana rostlin je dalším přínosem. Jejím základem je prevence (viz níže). Při chovu hospodářských zvířat je kladen důraz na jejich přirozené životní podmínky. Zvířata mají možnost uspokojovat své vrozené potřeby (sociální, etologické i fyziologické).

Zemědělství obecně způsobuje asi 1/3 emisí skleníkových plynů. Hluboké zpracování půdy pluhem vyžaduje mnoho energie, porušuje půdní strukturu, erozi, odnos humusu a uvolňuje CO₂ do ovzduší. Bylo zjištěno, že šetrnějším zpracováním půdy se sníží emise skleníkových plynů do ovzduší až o 20 %. Nižší je i míra úniku syntetických látek a sloučenin dusíku do podzemních a povrchových vod. Spotřebovává méně energie, ať už přímé (paliva), tak i nepřímé (hnojiva, pesticidy).

---

¹ Mykorrhizní houby jsou houby, které žijí v oboustranně prospěšném soužití s rostlinami. Pro rostlinu tyto houby zabezpečují dostatečný přísun dusíku, fosforu a vody, a na oplátku od rostliny získávají cukry, jež rostlina vyrábí fotosyntézou. Tyto houby jsou přítomny v kořenovém systému rostlin (<http://botany.cz/cs/mykorrhizni-houby/>).

Velice důležité je zpracování biosurovin a následných bioproduktů bez použití genetického inženýrství. Znamená to, že je zakázáno používat syntetické chemikálie i geneticky modifikované organismy (GMO) a jejich produkty (geneticky změněné enzymy). Ekologičtí zemědělci nevnášejí do potravního řetězce cizorodé látky (PRO-BIO LIGA ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství, 2010, Valeška, 2008).

„Stručně řečeno, ekologické zemědělství je lepší pro lidi, zvířata a životní prostředí“ (Valeška, 2008, s. 22).

1.3 Rostlinná produkce

Asi nejdůležitějším kritériem pro správné pěstování plodin je výběr vhodných odrůd. Výběr odrůdy zemědělci přizpůsobují podmínkám prostředí. Takovýto výběr hraje klíčovou roli v prevenci před chorobami nebo napadením škůdci. Ekologičtí zemědělci využívají velice promyšleného systému střídání plodin (například střídání mělce kořenících plodin s hluboce kořenícími, méně konkurenčně schopných plodin s více konkurenčně schopnými), i jejich vhodného sousedství (Urban, Šarapatka a kol., 2003).

Žádné přípravky k hubení plevelů, neboli herbicidy, nejsou povoleny. K odstranění plevelů dochází mechanicky, a to ručně nebo strojově. To napomáhá prokypření zeminy. V případě, že je plodina škůdcem nebo chorobou poškozena, používají se přesně vybrané organismy nebo přírodní přípravky (například éterické oleje), které s těmito problémy bojují (Václavík, 2006).

Za účelem ochrany rostlin byly vyvinuty biologické pesticidy na bázi bylin. Tyto bylinné přípravky jsou rozpustné ve vodě a hmyz buď přímo usmrcují, nebo je alespoň odradí. Vědci jsou zaměřeni především na rozmarýn, tymián, hřebíček a mátu. Mají ale také nedostatky. Na slunci se éterické oleje rychle vypařují a nejsou tolik účinné jako synteticky vyrobené pesticidy, a proto se musejí aplikovat ve vyšších koncentracích (<http://www.bio-info.cz/zpravy/korenim-proti-skudcum>).

Obr. 1 Biozelenina, Zdroj: Bio Zahrada

Hnojení rostlin

Veškerá syntetická hnojiva jsou zakázána. Využívat se mohou pouze:

Statková hnojiva:

Hněj – nejrozšířenější organické hnojivo

Kejda – směs výkalů, moči a jiných materiálů zředěných vodou

Močůvka – zkvašená moč zvířat ředěná vodou, je to dusíkato-draselné hnojivo

Sláma – často v kombinaci s kejdou nebo močůvkou

Kompost – rozkládající se zbytky těl rostlin, má univerzální použití

Zelené hnojení - což znamená obohacování půdy zapravováním rostlin do ní.

Minerální hnojiva – ty vymezují právní normy, lze použít pouze hnojiva přírodního původu (přírodní měkký fosforit, surová draselná sůl, dolomit, síran vápenatý).

Obohacování půdy napomáhá i urychlení procesu zvětrávání půdy. Kromě mechanického zpracování je třeba využít i vyšší biologické aktivity, například uměle zvýšené množství žížal (Bioinstitut, 2009).

„V půdě obhospodařované podle zásad ekologického zemědělství žije až o 50 % více žížal a dvojnásobný počet pavouků než v půdě ošetřované umělými hnojivy“ (Ekologické zemědělství a biopotraviny, Otázky a odpovědi pro ekoporadny, s. 9).

1.4 Živočišná produkce

V ekologickém zemědělství se vyžaduje, aby zacházení se zvířaty bylo humánní a etické. Dbá se na jejich přirozené potřeby a celkovou životní pohodu. Průmyslové velkochovy bez vazby na přirozené prostředí zvířat jsou zakázány. Zvířata by měla celoročně mít přístup na pastvu a řádné přístřeší, které by je chránilo před nepříznivými vlivy počasí. Ve stájích by měla mít čistou podestýlku a dostatek prostoru (Urban, Šarapatka a kol, 2003).

Jakékoliv mrzačení a operace jako jsou kupírování ocasů, nebo zkracování či odstraňování rohů, jsou zakázány. Utrpení zvířat musí být co nejmenší. Kastrace je povolena jen za určitých podmínek. Transport zvířat se provádí opatrně bez elektrické stimulace a nucení. I krmivo podléhá přesným předpisům. Podstatná většina krmné směsi musí pocházet z ekologického zemědělství. Podíl krmiv ze zemědělství konvenčního nesmí překročit 10 %. Veškeré syntetické náhražky krmiva jsou zakázány (Ministerstvo zemědělství, 2012, Urban, Šarapatka a kol, 2003).

U konvenčního zemědělství se často hovoří o superbakteriích². Obávané superbakterie jsou odolné vůči antibiotikům. Stává se to jednoduše tím, že konvenčně chovaný dobytek je během života dopován antibiotiky, na něž se tyto bakterie časem adaptují. Největší hrozbou jsou právě velkochovy, kde zvířata nemají dostatek prostoru a riziko vzájemné nákazy je vyšší (<http://www.bio-info.cz/zpravy/chrante-se-pred-superbakteriemi>).

Pokud zvířata z ekologického chovu onemocní, jsou léčena pouze přírodními homeopatickými přípravky. Pouze v případě, že tato léčba nezabírá, se přistupuje k antibiotikům. Poté jsou ale zvířata uzavřena v karanténě, aby nedošlo k nakažení ostatních. Až po vyléčení nakaženého zvířete je toto zvíře navráceno zpět mezi ostatní. Jakákoliv preventivní léčba je v ekologickém zemědělství zakázána. Jako preventivní opatření se nejčastěji využívá vhodný výběr plemen, jež jsou v daných podmínkách prostředí odolnější, vhodné chovatelské postupy a vhodná krmiva (Urban, Šarapatka a kol. 2003, Václavík, 2006).

---

² Superbakterie jsou bakterie, jejichž struktura byla po kontaktu s antibiotiky pozměněna. Jedná se tedy o mutaci. Pokud k tomuto jevu jednou dojde, tato bakterie je rezistentní, neboli odolná vůči antibiotikům, jimž byla vystavena. To znamená, že antibiotika tuto bakterii nemohou zahubit (<http://www.abc.net.au/science/slab/antibiotics/superbugs.htm>).

Obr. 2 Biočov, Zdroj: Bioprevas, Biofarma na Háji

2 Biopotraviny

Jsou to potraviny rostlinného nebo živočišného původu vyrobené z bioproduktů vyrobených na ekologických farmách. Ekologický zemědělec, který takto podniká a chce uvádět bioprodukty na trh, musí být zaregistrován do systému evidence a kontroly.

Minimálně jednou ročně jsou tyto podniky kontrolovány jednou ze čtyř certifikovaných organizací (KEZ, ABCERT, BOKONT, Bureau Veritas). Tyto organizace poté udávají ekofarmám certifikáty na jejich produkty. Pouze takto označené produkty smějí používat logo BIO (viz povinné logo) (<http://www.svet-potravin.cz/clanek.aspx?id=1741>).

Kvalitu biopotravin určují její výživová hodnota (obsah příznivých látek pro lidskou výživu), hygienická hodnota (míra kontaminace škodlivými látkami), smyslová hodnota (velikost, tvar, hmotnost, barva) a technologická kvalita (vhodnost pro zpracování) (Moudrý, 1997).

„Všechny kontrolní organizace musí být akreditovány podle EN ČSN 45011 (certifikační orgán) a EN ČSN 17020 (inspekční orgán)“ (Moudrý, 2007 s. 6).

2.1 Biopotraviny v České republice

V České republice pravidelně biopotraviny kupuje jen nepatrné množství spotřebitelů. Z celkové spotřeby potravin činí biopotraviny 1%. Většina spotřebitelů je kupuje občas, nemalá část se o ně nezajímá vůbec. Mezi hlavní důvody nezájmu patří jejich vyšší cena, nedůvěra v jejich kvalitu, nebo to, že v kvalitě oproti konvenčním produktům zákazníci nevidí rozdíl (<http://www.svet-potravin.cz/clanek.aspx?id=3687>).

Největší zájem u nás je o mléčné biovýrobky (jejichž cena se od konvenčních produktů příliš neliší), dále o biomaso a biozeleninu. Certifikované biopotraviny zákazníkům zaručují, že byly vyrobeny v souladu s nařízeními o ekologickém zemědělství. Na výsledné ceně se podílí zejména použití kvalitních surovin, podíl ručního zpracování a dále i fakt, že se u nich spotřebitel neseťká s žádnými náhražkami. Výslednou cenu však bohužel zvyšují i vysoké marže prodejců (Valeška, 2008).

2.2 Legislativa

2.2.1 Nařízení EU

Evropská Unie vydává každoročně Akční plán (AP) pro výrobu biopotravin a ekologického zemědělství. Rada Evropské Unie poté žádá Komisi a předložení podrobného návrhu, k němuž se všechny zainteresované členské státy musejí vyjádřit. Vznikne tak návrh na „Nařízení rady o ekologické produkci a označování ekologických produktů“ (AP, Ministerstvo zemědělství 2011-2015).

Hlavní cíle AP do roku 2015

- Vybudovat stabilní, dlouhodobě prosperující a konkurenceschopný trh s bioprodukcí
- Vytvořit infrastrukturu umožňující dlouhodobě udržitelný rozvoj a vytvoření podmínek ke zvýšení produkce českých biopotravin
- Dosáhnout efektivního propojení prvovýroby a zpracovatelských aktivit zemědělského i nezemědělského charakteru (Ministerstvo zemědělství, 2011)

2.2.2 Označení biopotravin

Předpony „eko“ a „bio“ se smí používat pouze na obalech výrobků pocházejících z ekologického zemědělství. Takovéto označování u výrobků z konvenční produkce je přísně zakázáno a postihováno. Jako biopotravina smí být označena pouze ta potravina, u níž nejméně 95 % jejího obsahu vzniklo ekologickým zemědělstvím. V případě, že výrobky pocházejí z ekologického zemědělství, avšak obsah surovin z ekologického zemědělství je menší než 95 %, může být ve složení výrobku uvedeno, že daná složka z ekologického zemědělství pochází. Předponami „bio“ a „eko“ se tedy smí označit pouze konkrétní biosložka, nikoli celý výrobek. Lze to provést dvěma způsoby:

- Použitím předpony „bio“ u daných složek (například biovejce)
- Hvězdičkou u dané složky s informací, že tato složka pochází z EZ

Použitím biosložky v konvenční potravine však výrobce automaticky podléhá kontrolnímu systému.

Povinné údaje na obalech biopotravin:

- Číselný kód kontrolní organizace složený z čísel a písmen, podle kterého je možné najít toho, kdo danému bioproductu certifikát udělil: CZ-BIO-KEZ-01, CZ-BIO-ABCERT-02, CZ-BIOKONT-03. V případě zahraničních výrobků je nutná možnost zjistit, která kontrolní organizace v zahraničí produkt certifikovala.
- Povinné logo pro označování biopotravin
- Označení původu biopotravin (Bioinstitut, 2009).

Povinné logo EU

Zavedení ekologického loga EU bylo stanoveno jako povinné od 1. 7. 2010.

Logo musí být na jasně viditelném místě, čitelné a neodstranitelné (Bioinstitut, 2009).

*„Logo Společenství **MUSÍ** být použito*

- *v označování všech balených potravin (čl. 24 odst. 1 písm. b) a může být použito v propagaci ekologických produktů.*

*Logo Společenství **SMÍ** být použito*

- *na dovezeném zboží ze třetí země*

*Logo Společenství **NESMÍ** být použito*

- *na produkty z období přechodu*
- *na produkty, jež používají méně než 95 % ekologických složek*
- *na produkty pocházející z lovu volně žijících zvířat nebo rybolovu obsahujícího ekologické složky“ (Bioinstitut, 2009, s. 38).*

V České republice se produkty ekologického zemědělství značí logem, tzv. biozebrou, jež je upraveno vyhláškou č. 16/2006 Sb. (<http://www.kez.cz/loga-eu-a-cr>).

Obr.3 Biozebra, Zdroj: KEZ, dostupné z: <http://www.kez.cz/loga-eu-a-cr>.

Zahraniční biopotraviny obsahují mezinárodní značky biopotravin. V Evropské unii se od července 2010 musí používat ekologické logo (<http://www.kez.cz/loga-eu-a-cr>).

Obr. 4 Ekologické logo EU, Zdroj: KEZ, dostupné z: <http://www.kez.cz/loga-eu-a-cr>.

Označení původu

Je povinné od 1. 7. 2010. Označení původu je spojeno s logem Společenství, a pokud je použito i logo, musí být označení původu ve stejném zorném poli jako logo (čl. 24 odst. 1 písm. c) nařízení 834/2007) přímo pod číselným kódem (čl. 58 odst. 2). Označení původu nesmí být výraznější (barvou písma, velikostí nebo druhem písma) než obchodní označení produktu (Bioinstitut, 2009).

2.2.3 Pravidla produkce biopotravin

Základem jsou obecná pravidla, jež musí splňovat ekologické zemědělství a jeho produkty.

Přidatné látky

Jejich počet je značně omezen. Je zakázáno používat syntetickou kyselinu askorbovou (vitamin C) nebo dochucovadla. Konzervační a chuť zvýrazňující látky, aromata a umělá barviva jsou rovněž zakázány. Základem jsou přirozené produkty bez chemických přísad.

Zpracování

Vysokou kvalitu je nutno zachovat i při zpracování – to by mělo být co nejšetrnější. To znamená využívat co nejnižší teplotu a tlak při zpracování. Sterilizace a enzymaticky zlepšená struktura masa jsou nepovolené zpracovatelské postupy.

Skladování

V ekologickém zemědělství jsou pro skladování biopotravin stanoveny přísné předpisy. Každý bioprodukt má své vlastní skladovací podmínky zaručující jeho nejlepší kvalitu a ty musí původce biopotravin dodržovat. Uskladněné produkty zároveň musejí být odděleny od produktů z konvenční produkce.

Distribuce

Produkty ekologického zemědělství by měly být zabaleny v environmentálně šetrných obalech, zejména pak v kompostovatelných obalech (zákaz chlorovaných potahů). K přepravování se nesmí užívat letecké dopravy, a to z důvodu zatěžování životního prostředí, i zhoršení kvality vlastních bioproduktů (Bioinstitut, 2009).

2.2.4 Pravidla pro výrobce biopotravin

Aby produkty výrobců biopotravin mohly být certifikovány, musejí splnit následující podmínky:

- Registrace ekologického zemědělce na Ministerstvu Zemědělství (paragraf 6 zákona č. 242/2000 Sb.)
- Splnění obecných podmínek pro ekologické zemědělství a výrobu biopotravin
- V případě, že výrobce vyrábí i potraviny konvenční, je nutné konvenční potraviny a biopotraviny od sebe oddělit a to časově (například určité dny v týdnu, výrobní linku potom ale musí výrobce předem řádně vyčistit, aby nedošlo ke kontaminaci) nebo prostorově (samostatná linka) a tato místa mít jasně oddělena, aby nedošlo k záměně
- Mají povinnost mít řádně vedené záznamy o biosurovinách a biopotravinách, a ty poté musejí být schopni předložit při kontrole (Bioinstitut, 2009).

„Maximální podíl látek nepocházejících z ekologického zemědělství na složení biopotraviny může být maximálně 5 %. V ekologickém zemědělství jsou povoleny zejména proto, že se ještě neprodukují v dostatečném množství v biokvalitě“ (Bioinstitut, 2009, s. 67).

2.2.5 Pravidla pro obchodníky s biopotravinami

Nejen každý výrobce, ale i dovozce, který uvádí biopotraviny na trh, musí být registrován na MZe. Pouze ti, kteří biopotraviny nevyrábí ani nedovážejí, nýbrž je pouze umístí ve své prodejně a prodají konečnému spotřebiteli, registrovaní být nemusejí. Obchodníci tak podléhají mnohem menší kontrole než výrobci, jsou povinni pouze vést evidenci nakoupeného a prodaného množství biopotravin a kontrolují jejich skladovací podmínky (Bioinstitut, 2009).

2.3 Žádost o registraci

Každý, kdo chce podnikat v oblasti EZ, musí podat Ministerstvu zemědělství žádost o registraci. Povinnost podání žádosti se na výlučné prodejce nevztahuje.

Žadatel je povinen uzavřít s osobou pověřenou vydávat osvědčení o původu bioproduktu smlouvu o kontrolní činnosti. Spolu s podáním žádosti doloží potvrzení o vstupní kontrole, provedené pověřenou osobou. Žadatel musí ministerstvu a pověřené osobě poskytnout součinnost za účelem ověření skutečností uvedených v žádosti. Pokud požadavky splní, ministerstvo jeho žádosti vyhoví. Vzor žádosti o registraci stanoví prováděcí právní předpis (Moudrý a kol, 2007).

„Žádost se podává na adresu: Ministerstvo zemědělství ČR, odbor rozvoje venkova a environmentální politiky, Těšnov 17, 117 05 Praha 1“ (Moudrý a kol., 2007, s. 33).

2.4 Důkladné kontroly

Druhy kontroly

Ohlášená kontrola

Provádí se minimálně jednou za rok, s termínem kontroly je příslušný podnik seznámen předem. Kontrolor se zaměří na celý podnik, včetně pozemků, technologií, zvířat a evidencí.

Neohlášená kontrola

Nařízená kontrola je v případech problematických podniků

Namátková kontrola je běžná kontrola

Revizní inspekce

Provádí se v případě písemných žádostí nebo stížností (Moudrý, 2007).

„O ekologickém zemědělství se říká, že je nekontrolovanějším odvětvím lidské činnosti. Podstupuje stejné kontroly jako konvenční (veterinární péče, hygiena, apod.), navíc však podléhá kontrole ekologického hospodaření“ (Ekologické zemědělství a biopotraviny, Otázky a odpovědi pro ekoporadny, s. 16).

3 Kvalita biopotravin

Fyziologická výživová hodnota

Zde zařazujeme látky, které výživovou hodnotu biopotravin zvyšují (bílkoviny, sacharidy, tuky, minerály, vitaminy, vláknina, antioxidanty) a potom ty, které žádoucí nejsou: pozůstatky pesticidů a léčiv, dusičnany, těžké kovy, paraziti, alergeny (Valeška, 2008).

3.1 Žádoucí látky

Bílkoviny

Hnojení výhradně organickým dusíkem má za následek nižší obsah bílkovin v bioobilí. Vyváženější je ale z hlediska aminokyselin, jejichž obsah je o 5 – 15 % vyšší. Ekologicky pěstovaná pšenice je tak nutričně hodnotnější, tím pádem i biopečivo.

Tuky

Maso a mléko z ekologického zemědělství mají lepší složení mastných kyselin z hlediska nutriční hodnoty. Například omega-3 mastné kyseliny a kyselina linoleová, jejíž obsah je v biomléce až 3x vyšší. Jejich zastoupení je důležité při prevenci vzniku kardiovaskulárních chorob a rakoviny. Ve většině případů vykazovalo biomléko i vyšší obsah vitamínu E.

Vitaminy

Mírně zvýšený obsah byl zjištěn u vitamínu A a vitamínu C (kyseliny askorbové).

Minerály

Pouze některé druhy ovoce obsahují mírně vyšší obsah hořčíku a železa.

Antioxidanty

Je prokázáno, že rostliny z ekologického zemědělství produkují o 10-50 % vyšší množství antioxidantů, než ty konvenčně pěstované. Hlavním důvodem by mohlo být omezené používání chemických ochranných prostředků. Rostliny se musejí bránit samy a produkují více antioxidantů. Antioxidanty předcházejí poškození a stárnutí buněk a vzniku některých nemocí.

Obsah sušiny

V ekologicky pěstované zelenině byl zjištěn až o 20 % vyšší obsah sušiny a tím pádem snížený obsah vody. Produkt má tedy vyšší výživovou hodnotu. Například biošunka je šunkou nejvyšší jakosti obsahující čistou svalovinu a pouze přirozené množství vody (10-20 %), konzervována je mořskou solí a dochucena pouze biokořením (Valeška, 2008).

3.2 Nežádoucí látky

Pozůstatky pesticidů

Pokud se nějaké zbytky pesticidů v biopotravínách vyskytují, je to dáno přenosem z okolních konvenčně obhospodařovaných polí nebo nedostatečným oddělením obou druhů produkce.

Těžké kovy

Těžké kovy se dostávají do zemědělských oblastí z emisí plynů, nebo dopravy a průmyslu. Kontaminaci lze tedy jen těžko zabránit a vyskytuje se u obou druhů produkcí. Ekologické zemědělství se tomu snaží zabránit alespoň zákazem použití odpadních kalů a mědi jako prostředku proti napadení houbami.

Dusičnany

Biozelenina vykazuje až o 40 % nižší obsah dusičnanů než konvenční zelenina. Dusík z organických hnojiv je totiž fixován půdními organismy a k rostlině se tak dostává pomaleji než přímou aplikací umělých dusíkatých hnojiv.

Zbytky léčiv

V případě nutného léčení antibiotiky v ekologickém zemědělství se doba potřebná k povolení po léčbě prodávat mléko oproti této době u konvenčních zvířat zdvojnásobí (Valeška, 2008).

4 Vznik biopotravin

Většina spotřebitelů vůbec netuší, odkud výrobky, které kupuje, pocházejí. Proto přibývá producentů, kteří chtějí, aby zákazník věděl, kolik práce takový výrobek stojí a jak vznikl (Kotěra, 2011). Pro představu je zde uvedena výroba čtyř asi nejčastějších potravin, včetně srovnávání s potravinami z konvenční produkce.

4.1 Jak se peče biochléb

Obilí používané pro biochléb pochází pouze z osiva ze schválené ekologické produkce. Nesmí být geneticky manipulováno, nebo mořeno, jako tomu bývá u konvenčního zemědělství.

Je pěstováno na ekologických polích. V případě napadení škůdci jsou povoleny pouze šetrné ochranné přípravky. Sklízí se mechanicky, poté je tříděním a čištěním zbaveno nečistot, případně se dosuší. Skladuje při vhodné vlhkosti vzduchu.

Pro mletí se používají válcové stolice. Oddělením obalové vrstvy od endospermu vznikne bílá mouka, ta je však ochuzena o mnohé významné látky. Oproti tomu mouka celozrnná obsahuje veškeré živiny celého zrna, má však omezenější trvanlivost (kvůli tukům z klíčků). U konvenčně vyrobeného pečiva se tedy z tohoto důvodu častěji používá mouka jemně mletá, pečivo je trvanlivější.

Na výrobu těsta se používá poměr pšeničné a žitné mouky. Pšeničná mouka dává chlebu díky lepku nadýchanost, žitná pak typické aroma. Kypří se chlebovým kváskem, který vzniká smícháním žitné mouky s vodou. Kvásek začne kvasit díky přirozené mikroflóře žitné mouky. Po smísení přísad těsto odpočívá. Poté se ukládá do ošatek nebo forem. Nejprve se peče zprudka, poté se teplota snižuje. Aby vznikla kůrka, je třeba povrch navlhčit. Důležitá je dlouhá doba chladnutí hotového chleba, manipulace s ním musí být šetrná (Kotěra, 2011).

4.2 Jak vzniká biosýr

Pro výživu zvířat produkujících biomléko se používají krmiva, která nejsou geneticky nebo chemicky upravována, chov splňuje normy ekologického zemědělství. Dojení probíhá obvykle dvakrát denně, ručně i strojově. Před zahájením je třeba očistit vemeno i struky a dodržovat zásady hygieny, aby nedošlo ke kontaminaci mléka. Oproti konvenčnímu zemědělství je více kladen důraz na hygienu a šetrnost.

Do pasterovaného mléka se přidá mikrobiální kultura a poté syřidlo, které v mléce vysráží bílkovinu. Pokud je pak mléko v klidu, vznikne sraženina neboli syřenina, jež se rozkrájí na stejné kousky – sýrová zrna. Tato zrna se dávají do forem, kde dochází k prokysávání a dalšímu uvolňování syrovátky. Sýr získá požadovaný tvar a konzistenci. Měkké sýry samovolně okapávají - jsou lisovány vlastní vahou. Tvrdé a polotvrdé sýry se lisují. Sýry se solí krystalickou solí nebo v solné lázni. Kromě chuti ovlivňuje sůl i zrání a zpevnění povrchu.

Čerstvé sýry se po solení balí, ostatní sýry dále procházejí zráním. Zrají ve speciálních místnostech, zabalené v ochranných zracích foliích, vosku nebo jsou natřeny speciálním nátěrem (Kotěra, 2011).

4.3 Jak vzniká biouzenina

U prasat je rozdíl mezi konvenčním a ekologickým chovem mnohem výraznější než u skotu. Chov je nákladný a složitý, dbá se na šetrnost a používání vhodných krmiv.

Selata jsou s prasnicí po porodu ponechávána nejméně 35 dnů. Do tří měsíců jsou kojena, potom odstavena a dostávají krmnou směs. Pohromadě jsou do 8. měsíce, kdy jdou na porážku. Důležitým rozdílem oproti konvenčnímu zemědělství je welfare neboli životní pohoda zvířat, při níž se dbá na co nejpřirozenější podmínky. Tato strategie zaručuje šetrnou produkci kvalitnějších surovin. Zvířata z konvenčního zemědělství tyto podmínky často nemají.

Přednost má porážka přímo na farmě, bez další přepravy, jak tomu bývá u konvenčních chovů. V případě přepravy se vše musí provádět šetrně, přepravní prostředek musí být vybaven pitnou vodou a krmením. Porážka musí mít časově, nebo místně

oddělena (porážkové místo určeno jen pro porážku). Naporcované maso se naloží do láku (voda + sůl + koření). Před uzením se maso vaří. Díky nasolení má dlouhou trvanlivost. Trvanlivé salámy nejvyšší kvality tepelně opracovány nejsou. Základ tvoří maso (vepřové nebo hovězí), mořská sůl, maltodextrin, startovací kultury a koření. Lepek, dusitany a „éčka“ neobsahují (Kotěra, 2011).

4.4 Jak se pěstují biobrambory

„Biobrambory mají výrazně vyšší trvanlivost, zároveň byly prokázány o 50 % nižší ztráty při skladování. Biobrambory obsahují také průkazně více vitamínu C a výrazně méně dusičnanů než hlízy z konvenční produkce“ (Kotěra, 2011, s. 10).

Sadba pochází z ekologického zemědělství. Její naklíčení urychluje počáteční růst, zvyšuje schopnost potlačovat plevely a zkracuje vegetační dobu až o 14 dní. Teplota půdy by měla být alespoň 8 °C, u naklíčených brambor 6 °C. sázejí se do vyvýšených řádků, tzv. hrůbků, navzájem od sebe vzdálených asi 0,75 m. Při menší vzdálenosti se tvoří menší hlízy, při větší vzdálenosti hlízy větší. Půda se pravidelně provzdušňuje a plevel se nejčastěji odstraňuje ručně.

Přednost mají odrůdy, které jsou proti plísni bramborové odolné. Té lze předcházet i většími rozestupy. Napadené rostliny je možné ošetřit povolenými přípravky a odvary (odvar z přesličky). Přemnožení mandelinky bramborové lze předejít střídáním plodin v osevním postupu, případně ručním sběrem.

Sklizeň probíhá od srpna do října, za teplého a suchého počasí, asi tři týdny po odstranění nebo odumření natě. Včasné odstranění natě při výskytu plísni snižuje riziko napadení hlíz a zlepšuje kvalitativní vlastnosti brambor. Hlízy se uchovávají asi 3-4 týdny v suchu při teplotě přibližně 12 °C. když hlízy oschnou, teplota uskladnění se sníží. Pro uskladnění jsou vhodné hlízy s pevnou slupkou, ty se skladují při teplotě 4-8 °C, nejlépe zakryté ve sklepě. K zamezení klíčení lze použít mátový či kmínový olej (Kotěra, 2011).

5. Nabídka biopotravin

5.1 Druhy biopotravin

Mléko a mléčné výrobky
Maso a masné výrobky
Čerstvé ovoce a zelenina
Pečivo čerstvé i trvanlivé
Vejce
Chlazené potraviny a lahůdky
Cukrovinky
Doplňky stravy, vitamíny
Marmelády a džemy
Káva, kakao
Kojenecká a dětská výživa
Konzervované a nakládané potraviny
Koření
Luštěniny
Mouky, krupice, kroupy, trhanky
Mražené výrobky
Víno, destiláty, pivo
Nápoje nealkoholické
Obiloviny
Oleje a tuky
Ořechy a semena
Polotovary a směsi
Pomazánky, paštiky, krémy
Cukr, med
Sušené ovoce
Těstoviny
Vločky, klíčky, otruby, vláknina
Čaje (Hobstová, 2007)

5.2 Výrobci biopotravin

Zde jsem uvedla některé zástupce výrobců biopotravin:

Výroba a zpracování masa z velkých hospodářských zvířat:

AGRO – Měříň, AGRO a KOMBINÁT Dolní Žandov s.r.o., Biopark s.r.o., Jatka Zbiroh s.r.o.

Výroba masných výrobků:

LE a CO, Kostelecké uzeniny a.s.

Zpracování ovoce a zeleniny:

Tomáš Vrána, Štěrba Jan, COUNTRY LIFE, DION CZ s.r.o.

Výroba ovocných šťáv:

COUNTRY LIFE, FRUTANA s.r.o., PRO-BIO s.r.o.

Zpracování mléka a mlékárenských výrobků a sýrů:

BOHEMILK a.s., Aromatis s.r.o., OLMA a.s., POLABSKÉ MLÉKÁRNY a.s.

Výroba pekárenských výrobků:

COUNTRY LIFE s.r.o., PRO-BIO s.r.o., JIZERSKÉ PEKÁRNY s.r.o., SPAR s.r.o., EXTRUDO Bečice s.r.o., RACIO s.r.o. (BioCIT, 2006)

5.3 Možnosti nákupu biopotravin v ČR

V České republice je mnoho supermarketů, které biovýrobky nabízejí, většina zákazníků proto míří právě tam. Pokud má zákazník zájem o tuzemské biopotraviny (vzhledem k tomu, že většina stále pochází z dovozu), je třeba zajít do menších specializovaných prodejen, nebo se obrátit přímo na farmáře. V současné době se i čím dál více biopotravin prodává na farmách přímo od výrobců. Prodejci jsou zviditelnováni ve sdělovacích prostředcích, na internetu, v letáčích a na propagačních akcích (viz propagace). Stačí si jen všimnout loga biopotravin (BioCIT, 2006).

5.3.1 Přímý prodej biopotravin

Přímý prodej je velice oblíbený způsob, jedná se o prodej čerstvých, lokálních a sezónních potravin, a vyznačuje se nižší cenou – a to díky tomu, že zde dochází ke kontaktu přímo s farmáři, bez zprostředkovatelů, kteří se podílejí na zvýšení výsledné ceny.

5.3.1.1 Bedýnkový systém neboli Bio boxy

Charakteristické pro tento způsob nákupu je to, že farmář své výpěstky, nejčastěji tedy ovoce a zeleninu, dováží v bedýnkách zákazníkům přímo domů. Farmáři nemusejí rozvážet pouze jimi vypěstované potraviny, ale mohou se domluvit s okolními farmáři a rozvážet i produkty jiných výrobců. Zákazník si bedýnku může buď nechat doručit přímo domů, nebo si ji sám v domluvenou dobu u farmáře vyzvedne.

Mezi hlavní znaky bedýnek patří lokálnost, čili obsahují místní potraviny, sezónnost, rozmanitost, vysoká kvalita, přiměřená cena a pravidelnost.

(<http://www.bedyanky.cz/text/co-jsou-bedyanky>)

5.3.1.2 Biojarmarky

Jsou spolu s dožínkami nejatraktivnější formou prodeje biopotravin. Dochází zde k přímému kontaktu zákazníků s farmáři. Mezi spotřebiteli stoupá i obliba srovnávání, kdy mohou v rámci různých ochutnávek porovnat přímo na trhu stejné produkty od několika výrobců. Obvykle pak nechybí i doprovodný program biojarmarků, a to jak hudba a tanec, tak i lidové zvyky a řemesla. Největší biojarmark najdeme v Praze (Hobstová, 2007).

5.3.1.3 Farmářské trhy

Spotřebitelé se bohužel mylně domnívají, že vše, co se na farmářských trzích prodává, je bio. Skutečnost je ale jiná. Certifikovaných biopotravin na farmářských trzích najdeme

poměrně málo. Za účelem sdružování organizátorů farmářských trhů byla založena Asociace farmářských trhů (AFT) České republiky. Hlavní činnosti a poslání AFT jsou:

Podpora a rozvoj farmářských trhů v ČR

Informování veřejnosti o principech farmářských trhů

Propagace trhů

Vzdělávání členů AFT

Podpora prodeje tuzemských potravin

AFT by měla pomoci organizátorům provozovat kvalitnější trhy – a to důsledným výběrem prodejců, jasná pravidla pro prodejce, dodržování právních předpisů. Farmářské trhy by měly být prostorem prodeje kvalitních potravin, pomáhat rozvoji venkova.

Hlavní motivací spotřebitelů nakupovat na farmářských trzích je fakt, že tímto chtějí podpořit české farmáře. Lidé se snaží podpořit českou ekonomiku a mají zájem o české produkty. V neposlední řadě hraje svou roli i celková atmosféra trhů. Asi třetina zákazníků po zakoupení potravin na farmářských trzích už tyto potraviny jinde nevyhledává a pravidelně se na trhy vrací. Přesto převážná většina zákazníků využívá nakupování na trzích pouze jako doplňkové, jakési zpestření nákupů (<http://www.bio-info.cz/zpravy/farmarske-trhy-maji>).

5.3.2 Nepřímý prodej biopotravin

Do tohoto způsobu prodeje patří veškeré obchodní řetězce a specializované prodejny zdravé výživy a biopotravin.

5.3.2.1 Bioprodejny

Oproti biojarmarkům zaručují každodenní a stálou nabídku žádaných biopotravin. Dále se zde můžeme setkat i s nejrůznějšími specialitami ze zahraničí. Patří sem například:

Country life, Biotop, Biomarket, Zdravá výživa, Vitalita, Natur styl, Biodomov, Slunečnice, Natural, Bioapetit, Pí centrum, Biopotraviny, Naturka, Světluška, Herba,

Jeřabina, PRO-BIO s.r.o., Bioobchod, Bylinka, Bioprodukty, JAS – zdravá výživa (Hobstová, 2007).

Bioprodejny v Olomouckém kraji:

ABC Vitalita (Hranice)
Salvo (Jeseník)
Amaranth bistro (Olomouc, Pavelčákova)
Bio-farm zdravá výživa (Olomouc, Karolíny Světlé)
Pí centrum Olomouc (Olomouc, Pavelčákova)
Potraviny Mix (Olomouc, Sokolovská)
Studánka (Olomouc, ulice 8. května)
Harmonie Zdraví (Prostějov)
Jeřabina (Prostějov)
Zdravá výživa (Prostějov)
PRO-BIO, obchodní spol. s.r.o. (Staré Město pod Sněžníkem)
Racionální výživa (Šternberk)
Bioagra-Natura (Šumperk)
Lotos (Šumperk) (Hobstová, 2007, Olomoucký kraj, 2007)

Eshopy s nabídkou biopotravin:

Bioobchod.cz, Biosfera.cz, Biopotraviny.cz, Rozmaryna.cz, Zzbrno.cz, Ekokramek.cz
Countrylife.cz, Bio-natural.cz, Zdrave-klicky.cz, Benkor.cz (Hobstová, 2007).

„MZe přispělo na provoz internetových stránek určených pro spotřebitelskou veřejnost, konkrétně se jednalo o zřízení stránek www.biospotrebitel.cz, které provozuje PRO-BIO liga ochrany spotřebitelů a přátel ekologického zemědělství, a stránek www.agronavigator.cz/ekozem. Mimo to vznikly další spotřebitelsky orientované internetové stránky, například www.bio-info.cz nebo www.biopotraviny.info“ (Ministerstvo zemědělství, 2011, s. 9).

5.3.2.2 Biorestaurace

I mezi šéfkuchaři je v současnosti trend využití sezónních a místních surovin. Při volbě surovin dávají přednost takovým surovinám, jimiž podpoří místní producenty. Přitom i místní suroviny jsou často levnější a samozřejmě čerstvější. Také se častěji objevuje trend „hyperlokálních surovin“, kdy kuchaři upřednostňují okamžitý přístup k vlastní zelenině a bylinkám. Proto v bezprostřední blízkosti restaurací mají menší zahrádky, které jim umožňují během dne kdykoli vyjít ven a natrhat si čerstvé bylinky.

Přímo v restauracích příliš často certifikované biopokrmu nenajdeme. Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO však hodlá tuto situaci změnit a dostat biopotraviny a na nápojové a jídelní lístky. Procesem certifikace zařízení veřejného stravování prošlo v České republice zatím jen 6 podniků, přičemž čtyři biorestaurace najdeme v Brně (<http://www.bio-info.cz/zpravy/bio-v-jidelnich-listcich-zatim-spise-ojedinele?highlightWords=biorestaurace>).

6 Informovanost veřejnosti o biopotravinách

Nejrůznější výzkumy ukázaly, že Češi povědomí o biopotravinách mají, avšak převážná většina informace o této problematice aktivně nevyhledává, pouze si občas něco přečte nebo poslechne. Těch, kteří informace o biopotravinách aktivně vyhledávají, je velice málo. Více než třetina Čechů se o biopotraviny nezajímá vůbec. Podle průzkumů se o biopotraviny zajímá asi 8 – 12 % Čechů. Tato data jsou srovnatelná s okolními zeměmi, avšak v zahraničí jsou průměrné nákupy biopotravin vyšší.

Výrazně více se o biopotraviny zajímají ženy než muži a lidé s vyšším dosaženým vzděláním více než lidé s nižším vzděláním. Mýtus, že biopotraviny jsou luxusní zboží pro movité zákazníky, vyvrací fakt, že lidé s výrazně vyššími příjmy o ně nejeví až takový zájem jako lidé středních tříd. Velký zájem projevují rodiče dětí předškolního nebo školního věku, jejichž prioritou je dát svým dětem to nejlepší (Živělová, Jánský, 2007, PRO-BIO LIGA ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství, 2010).

6.1 Propagace

Způsoby propagace jsou různé. Zejména se jedná o každoročně konané akce. Informace o nich bývají vyvěšeny na příslušných portálech. Dále se pak s biopotravinami můžeme setkat v řadě časopisů, TV pořadech a odborných knihách.

Kampaň Žiju bio – tato kampaň má za úkol zvýšit všeobecné znalosti o ekologickém zemědělství a biopotravinách, je financována Evropskou komisí a SZIF

Měsíc biopotravin nebo akce „Září – měsíc biopotravin a ekologického zemědělství“ – září se již tradičně stalo měsícem biopotravin a jeho cílem je zvýšit informovanost veřejnosti a představit přednosti biopotravin (Živělová, Jánský, 2007).

Bioakademie – je jedna z nejvýznamnějších akcí propagace

(<http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/propagace>).

6.2 Poradenství

Informační bulletin „Ekologické zemědělství“ – vychází dvakrát ročně

Bio – měsíčník pro trvale udržitelný rozvoj

Časopisy *Zemědělec, Farmář, Úroda, Náš chov, Zahradnictví*

Zpravodaj *Kontrola ekologického zemědělství*

Odborné a populární knihy: *Biozahrada, Biokuchařka*

Filmy o EZ: *Náš venkov, Nedej se*

Informační středisko *PRO-BIO*

([http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/881B04BF9FD9A9B3C1256FC000501538/\\$file/Ekologie_02.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/881B04BF9FD9A9B3C1256FC000501538/$file/Ekologie_02.pdf)).

6.3 Akce

Bartákův hrnec – vyhlášení nejlepšího ekozemědělce roku

Evropská letní akademie EZ (Bioakademie) – mezinárodní konference pro zemědělce

Biodožínky – celostátní propagační akce

Biojarmarky

TSTTT – celostátní ekologický festival

Česká biopotravina roku – vyhlášení nejlepší domácí biopotraviny roku

([http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/881B04BF9FD9A9B3C1256FC000501538/\\$file/Ekologie_02.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/881B04BF9FD9A9B3C1256FC000501538/$file/Ekologie_02.pdf)).

„Tímto titulem se pro rok 2013 může pyšnit výrobek Černíkovické beraní rohy z produkce Miloše Kurky“ (Bendlová, 2013, www.svet-potravin.cz, <http://www.svet-potravin.cz/clanek.aspx?id=3658>).

PRAKTICKÁ ČÁST

7 Ceny biopotravin

Cena biopotravin odráží skutečnou hodnotu přírodních potravin a ne pouze chemických napodobenin (PRO-BIO LIGA ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství, 2010).

„Někdy se srovnává nesrovnatelné – kvalitní, ale drahé biopotraviny s nekvalitním levným jídlem, plným potravinářských aditiv.“ (PRO-BIO LIGA ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství, 2010, s. 30)

7.1 Srovnávání cen

Zde jsem se ve výzkumu zaměřila na tyto následující produkty:

Mouka pšeničná BIO 1 kg

Mouka žitná BIO 1 kg

Pšeničné těstoviny BIO 500 g

Špagety BIO 500 g

Kuskus BIO 500 g

Džem jahoda BIO 340-370 g

Cukr třtinový BIO 500 g

Javorový sirup BIO 250 ml

Rýže dlouhozrnná BIO 500 g

Čočka zelená BIO 500 g

Hrách půlený BIO 500 g

Mléčná čokoláda BIO 100 g

Ovesné vločky BIO 500 g

Puding BIO 40 g

Olivový olej BIO 500 ml

Včelí med BIO 500 g

7.2 Přehled srovnávacích tabulek

Tabulka č. 1.:

Porovnání cen biopotravin ze specializovaných obchodů se zdravou výživou a stejných potravin z konvenční produkce.

Potravina	Rozmezí cen BIO / Kč	Prům. cena BIO / Kč	Prům. cena KONV. / Kč	Rozdíl cen BIO a NEBIO / Kč	Rozdíl v %
Mouka pšeničná 1 kg	26 - 34	29,40	15,00	14,40	96 %
Mouka žitná 1 kg	26 - 37	30,80	20,00	10,80	54 %
Ovesné vločky 500 g	24 - 36	29,00	25,00	4,00	16 %
Těstoviny 500 g	40 - 76	50,20	20,00	30,20	151 %
Špagety 500 g	40 - 47	45,00	20,00	25,00	125 %
Kuskus 500 g	31 - 40	36,80	20 Kč	16,80	84 %
Rýže dlouhozrnná 500 g	42 - 50	43,40	25,00	18,40	73 %
Čočka zelená 500 g	44 - 62	50,20	25,00	25,20	100 %
Hrách pūlený 500 g	38 - 49	43,20	20,00	23,20	116 %
Olivový olej 500 ml	119 - 179	157,20	120,00	37,20	31 %
Cukr třtinový 500 g	35 - 52	43,40	50,00	0	0 %
Javorový sirup 250 ml	140 - 179	156,00	150,00	6,00	4 %
Včelí med 500 g	110 - 131	120,00	120,00	0	0 %
Džem jahoda 340-370 g	80 - 130	108,00	40 Kč	68,00	170 %
Čokoláda mléčná 100 g	48 - 67	56,40	20,00	36,40	182 %
Puding 40 g	10 - 15	12,00	5,00	7,00	140 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Tabulka č. 2.:*Seznam biopotravin ze super/hypermarketů a jejich ceny.*

Potravina	BILLA	GLOBUS	TESCO	SPAR	ALBERT	KAUFLAND
Vejece 1 ks		8,33	7,00	9,16	-	9,16
Mléko 1 l	29,90	34,90	31,90	-	30,90	30,90
Jogurt bílý 150 g	9,90	12,90	12,90	10,90	12,90	12,90
Sýr 100 g	32,90	35,90	27,90	34,90	-	-
Máslo 125g, 200 g	31,90	49,90	-	32,90	-	43,90
Olaj 500 ml	89,90	185,00	-	-	-	-
Džem 225 g – 300 g	47,90	56,90	-	-	58,90	-
Káva 100 g	-	84,90	82,90	-	-	-
Mouka 1 kg	28,90	34,90	24,90	39,90	36,90	26,90
Těstoviny 400g, 500 g	37,90	28,90	29,90	42,90	42,90	28,90
Rýže 500 g	43,90	36,90	-	52,90	47,90	79,90
Ovoce 1 kg	Jablka 70,00	Banány 54,90	Citrony 80,00	Citrony 80,00	-	Banány 44,90
Zelenina 1 kg	Chřest 79,90	Cibule 39,90 Brambory 39,90 Česnek 349,00	-	Brambory 39,90 Cibule 49,90 Mrkev 49,90	Chřest 120,00 Mrkev 49,90 Řepa 60	Okurka 26,90 Mrkev 34,90 Rajčata 110,00
Maso 1 kg	Kuře 126,70	Hovězí 289,00 Sekaná 139,00	-	-	-	-
Cukr 500 g	59,90	46,90	-	46,90	42,90	-
Čokoláda 100 g	49,90	44,90	-	-	63,90	49,90
Čočka 500 g	-	54,90	-	55,90	50,00	-
Fazole 500 g	-	49,90	48,90	69,90	50,00	-
džus	-	-	120,00	56,90	-	-

Zdroj: Vlastní výzkum

Tabulka č. 3.:*Rozdíl průměrných cen biopotravin a konvenčních potravin v super/hypermarketech.*

Potravina	Prům. cena BIO /Kč	Prům. cena KONV. / Kč	Rozdíl cen / Kč	Rozdíl v %
Vejece	8,30	3,00	5,30	177 %
Mléko	31,00	25,00	6,00	24 %
Jogurt bílý 150 g	12,00	8,00	4,00	50 %
Sýr 100 g	32,90	16,00	16,90	105 %
Máslo 125 g	32,90	20,00	12,90	64 %
Olej 500 ml	89,90	70,00	19,90	28 %
Džem 300 g	54,00	40,00	14,00	35 %
Káva 100 g	83,90	35,00	48,90	140 %
Mouka 1 kg	32,00	15,00	17,00	113 %
Těstoviny 400 g	32,00	20,00	12,00	60 %
Rýže 500 g	52,00	25,00	27,00	108 %
Banány 1 kg	49,90	25,00	24,90	100 %
Citrony 0,5 kg	39,90	20,00	19,90	100 %
Brambory 1 kg	39,90	20,00	19,90	100 %
Mrkev 750 g	39,90	15,00	24,90	166 %
Kuře 1 kg	126,00	105,00	21,00	20 %
Cukr třtinový 500 g	49,00	50,00	0	0 %
Čokoláda 100 g	52,00	20,00	27,00	160 %
Čočka 500 g	53,00	25,00	28,00	112 %
Fazole 500 g	54,00	20,00	34,00	170 %

Zdroj: Vlastní výzkum

8 Výsledky dotazníku „Informovanost veřejnosti o biopotravinách“

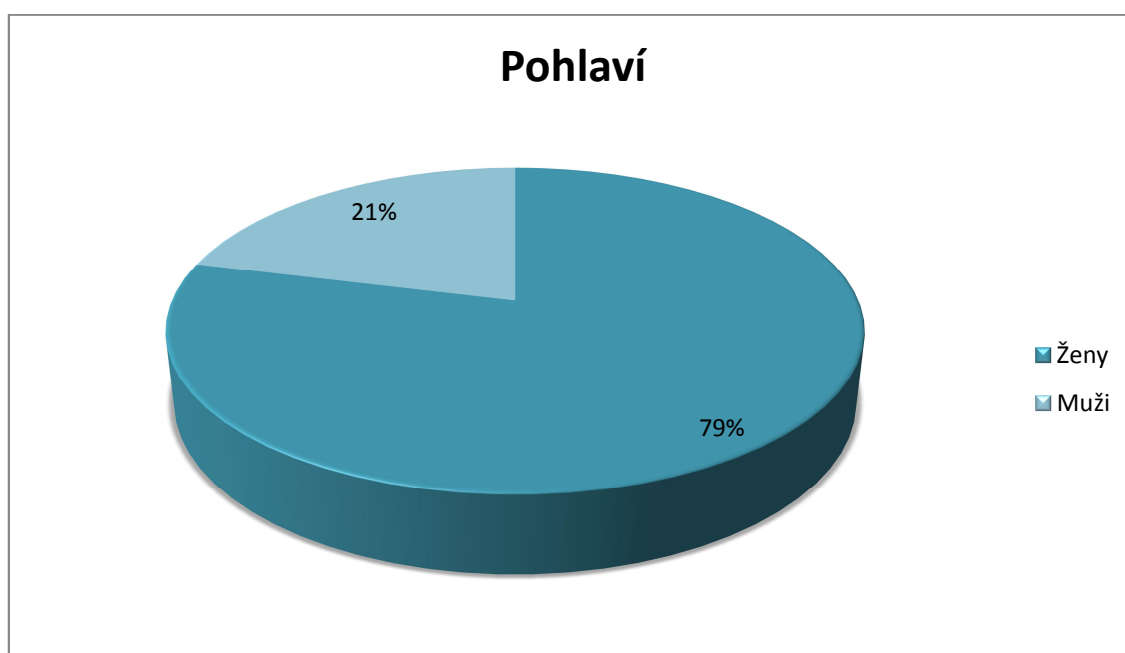
8.1 Analýza dat

Pro tuto bakalářskou práci jsem sestavila dotazník, jež vyplnilo celkem 71 respondentů. Vyhodnocení tohoto dotazníku jsem posléze zpracovala v programu MS Word, MS Excel, následně jsem tyto výsledky doplnila názornými grafy.

Otázka č. 1.: Pohlaví:

Ženy	78, 87 %
Muži	21, 13 %

Výzkumu se zúčastnilo celkem 71 respondentů, převážná většina z nich byly ženy. Jejich podíl činí 78,87 %, podíl mužů byl tedy 21,13 %. Tedy 56 žen a 15 mužů.

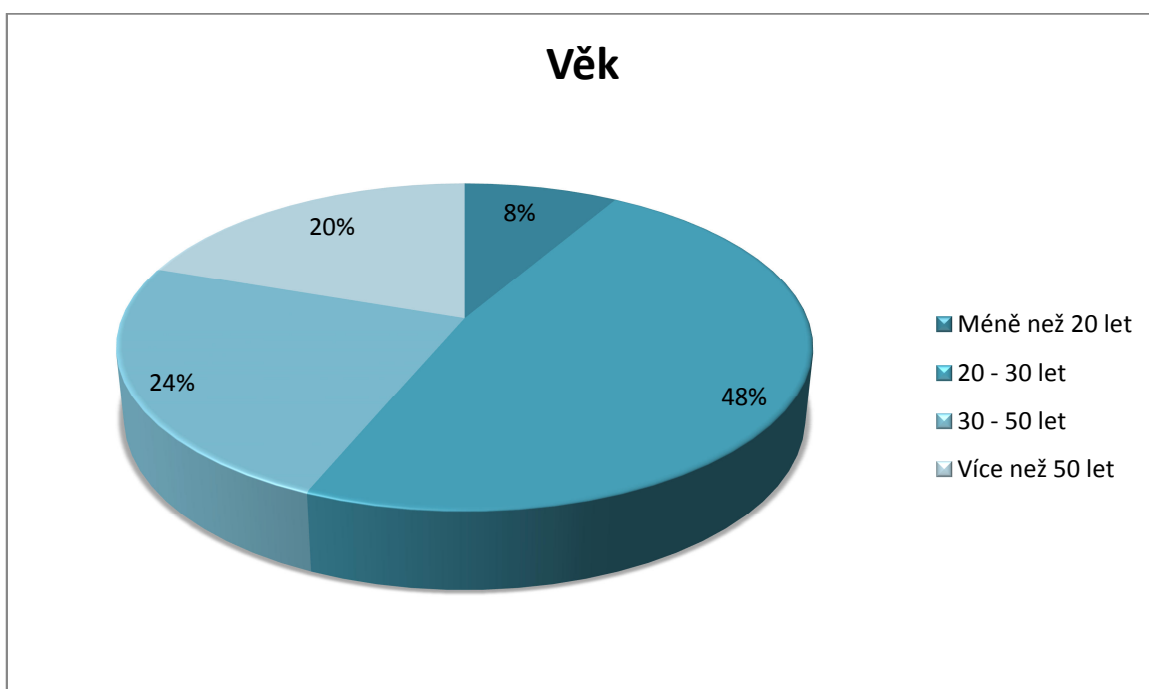

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 2.: Věk:

Méně než 20 let	8,45 %
20-30 let	47,89 %
30-50 let	23,94 %
Více než 50 let	19,72 %

Respondenty jsem dle věku rozdělila do čtyř kategorií. Nejméně respondentů bylo mezi lidmi mladšími dvaceti let, nejvíce pak lidé ve věku 20-30 let.

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 3.: Víte, co je ekologické zemědělství?

Ano	88,73 %
Ne	11,27 %

Na tuto otázku odpověděla převážná většina respondentů kladně.

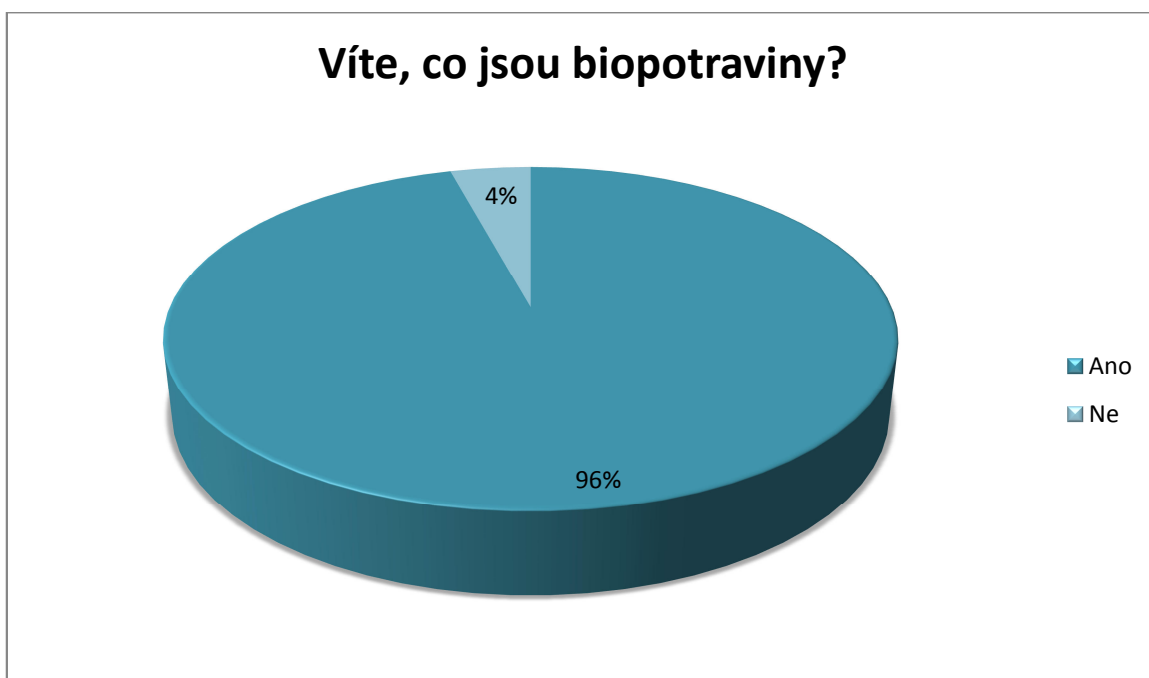

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 4.: Víte, co jsou biopotraviny?

Ano	95,77 %
Ne	4,23 %

Z odpovědí vyplývá, že většina dotazovaných je přesvědčena, že ví, co to biopotraviny jsou.

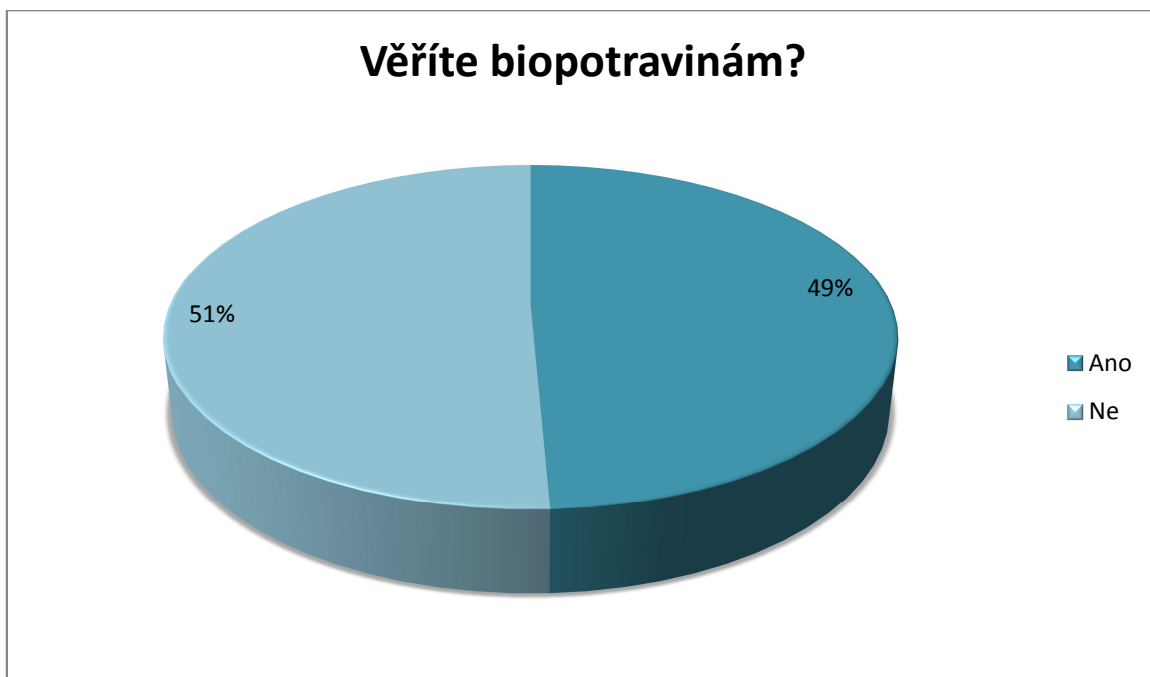

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 5.: Věříte biopotravinám?

Ano	49,3 %
Ne	50,7 %

Na tuto otázku byly odpovědi téměř vyvážené a to jak kladné, tak záporné.

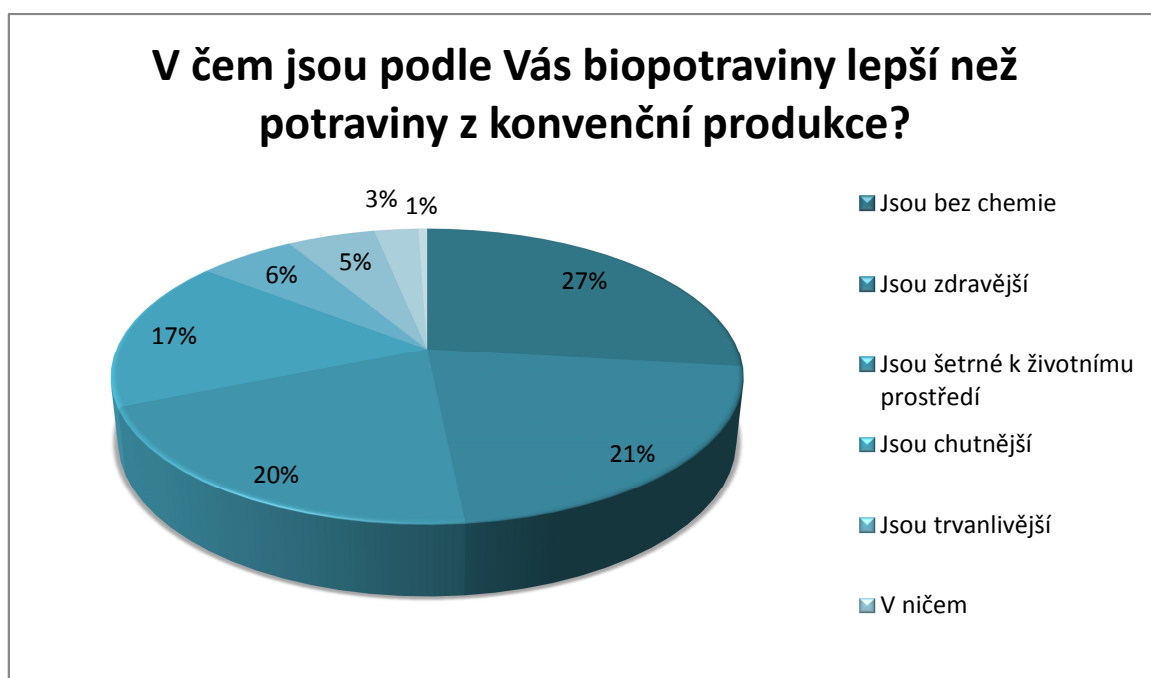

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 6.: V čem jsou podle vás biopotraviny lepší, než potraviny z běžné konvenční produkce?

Jsou bez chemie	70,42 %
Jsou zdravější	56,34 %
Jsou šetrné k životnímu prostředí	53,52 %
Jsou chutnější	43,66 %
Jsou trvanlivější	15,49 %
V ničem	14,08 %
Nevím	7,04 %
Jiná odpověď	1,41 %

Spotřebitelé uvádějí jako nejčastější výhody biopotravin to, že jsou bez chemie, jsou zdravější, šetrné k životnímu prostředí a jsou chutnější.

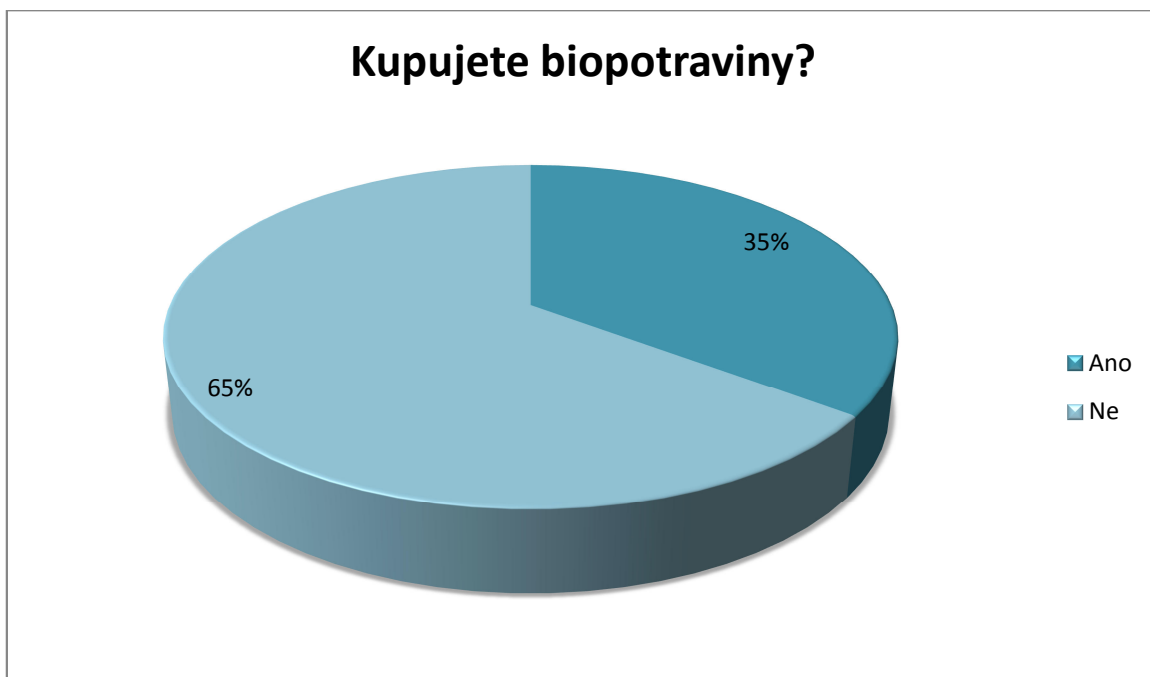

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 7.: Kupujete biopotraviny?

Ano	35,21 %
Ne	64,79 %

Bohužel, více než polovina dotazovaných, tedy 64,79 % biopotraviny nekupuje.

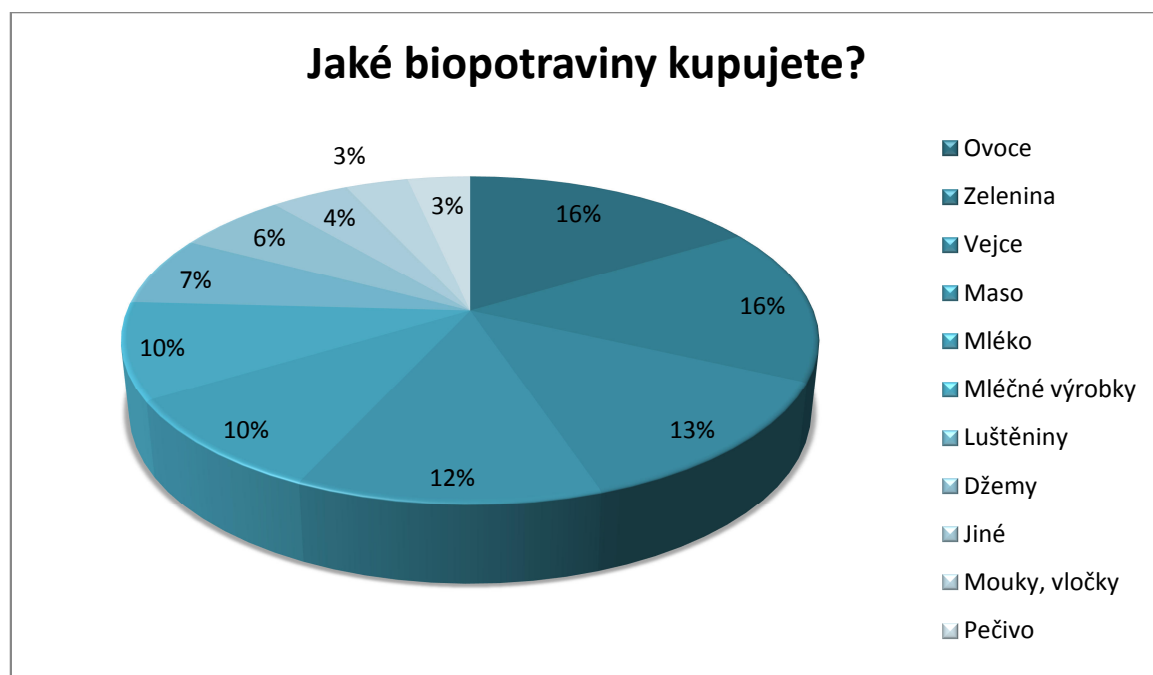

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 8.: Jaké biopotraviny kupujete?

Ovoce	76 %
Zelenina	72 %
Vejce	60 %
Maso	56 %
Mléko	44 %
Mléčné výrobky	44 %
Luštěniny	32 %
Džemy	28 %
Jiné	20 %
Mouky, vločky	16 %
Pečivo	16 %

Mezi nejčastěji kupované biopotraviny patří ovoce, zelenina a vejce.

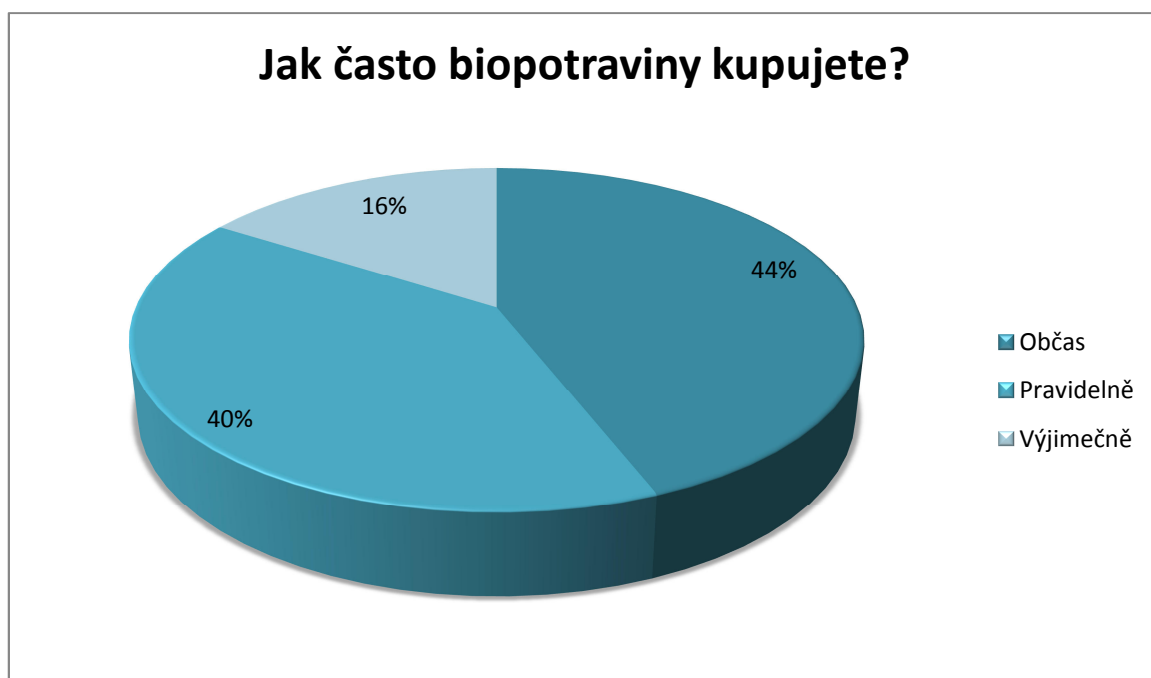
Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 9.: Jak často biopotraviny kupujete?

Občas	44 %
Pravidelně	40 %
Výjimečně	16 %

Pokud už spotřebitelé biopotraviny kupují, jedná se nejčastěji o občasné nakupování. Pravidelně biopotraviny kupuje 40 % dotazovaných.

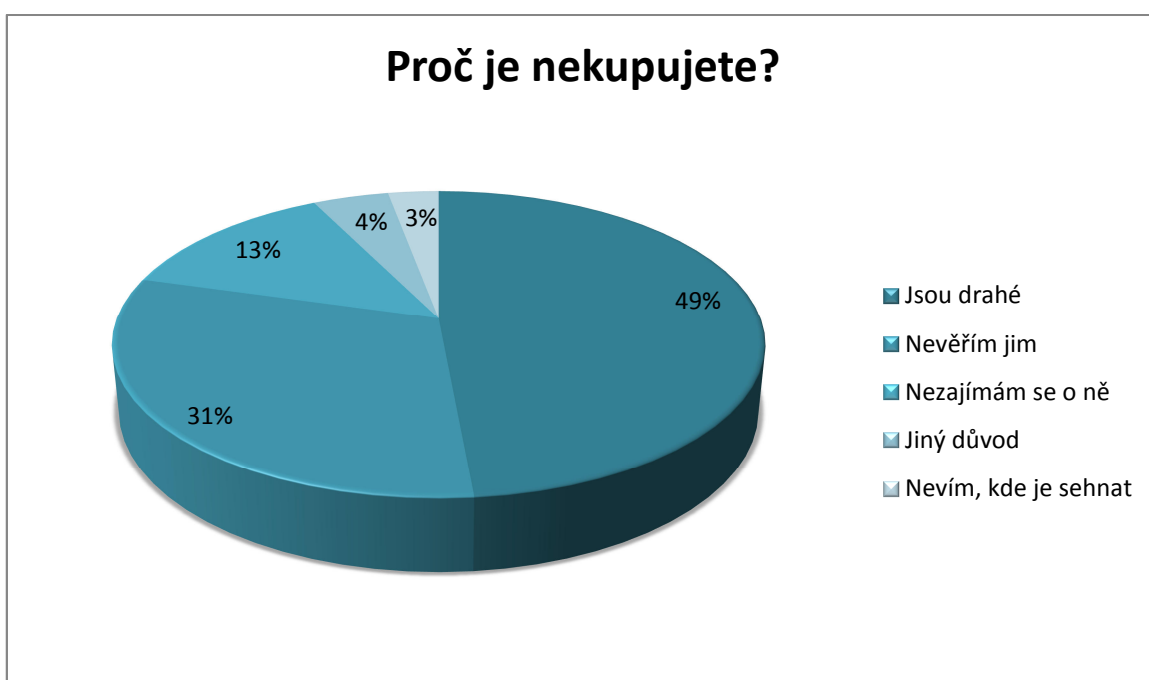

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 10.: Proč je nekupujete?

Jsou drahé	71,74 %
Nevěřím jim	45,65 %
Nezajímám se o ně	19,57 %
Jiný důvod	6,52 %
Nevím, kde je sehnat	4,35 %

Mezi nejčastější důvody nezájmu o biopotraviny patří jejich cena a nedůvěra.

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 11.: Víte, kde se ve vašem okolí dají biopotraviny sehnat?

Ano	91,55 %
Ne	8,45 %

Až 91,55 % dotazovaných však ví, kde v případě zájmu mohou biopotraviny sehnat.

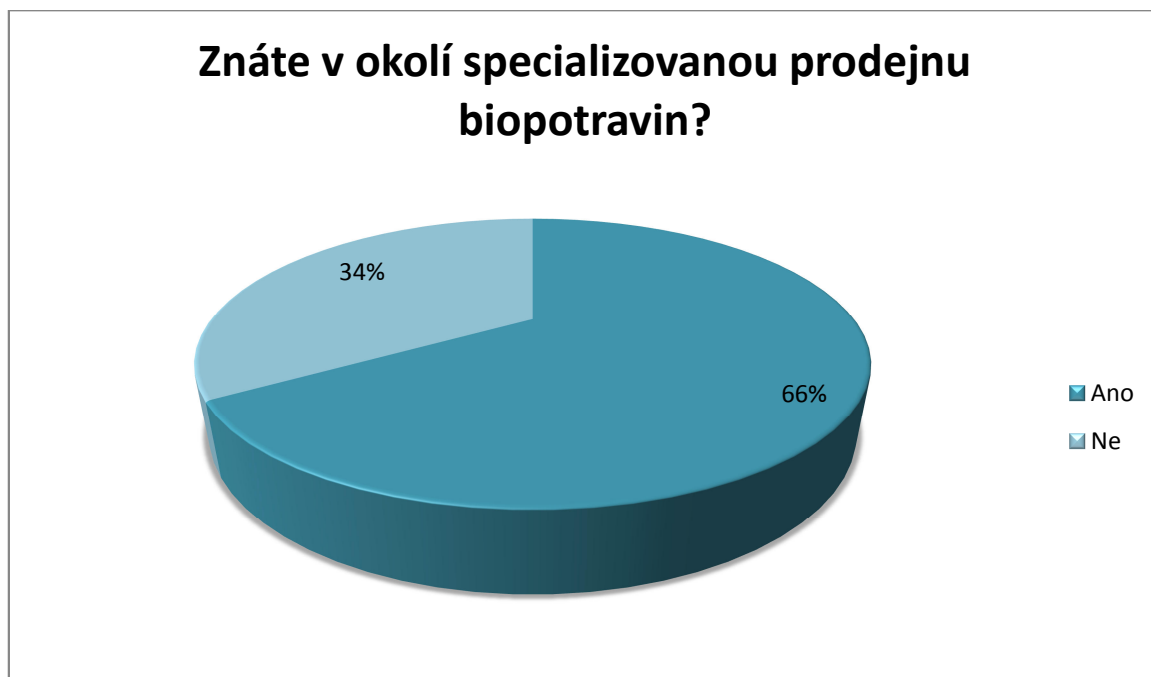

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 12.: Znáte ve svém okolí nějaké specializované obchody biopotravin?

Ano	66,2 %
Ne	33,8 %

Více než polovina spotřebitelů ví, kde se v jejich okolí nachází specializovaná bioprodejna.

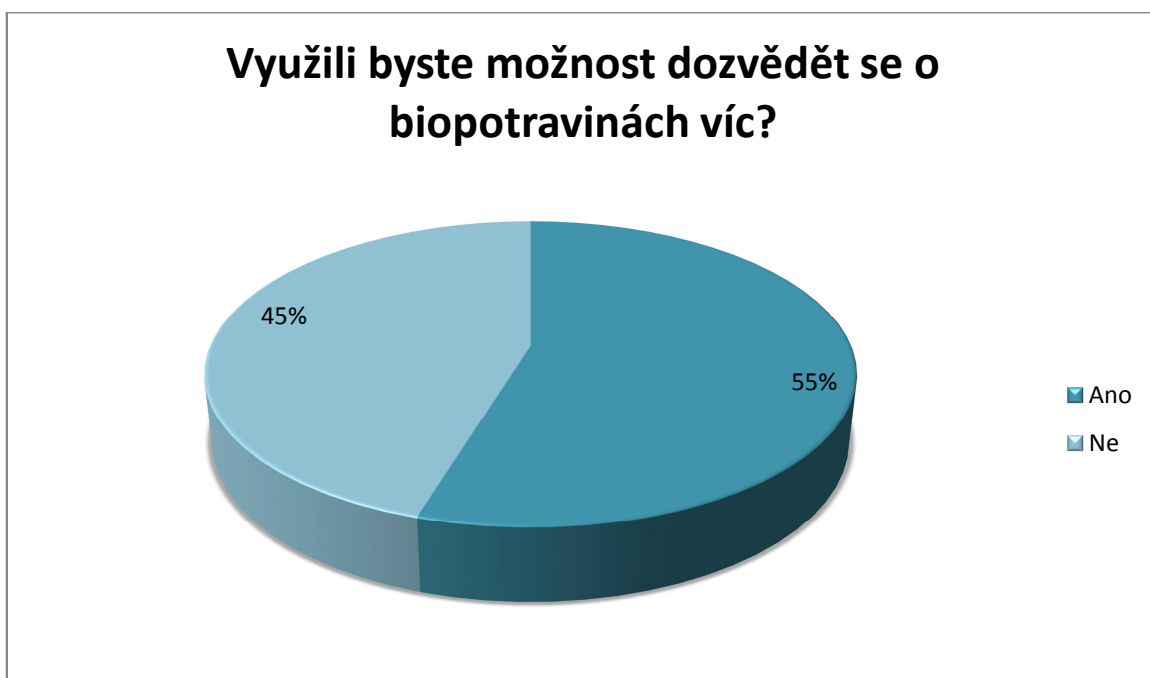

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka č. 13.: Kdybyste měli možnost dozvědět se o biopotravinách víc, využili byste ji?

Ano	56,34 %
Ne	43,66 %

Bohužel necelá polovina dotazovaných, tj. 43,66 % o více informací o této problematice nejeví zájem.

Zdroj: Vlastní výzkum

8.2 Syntéza dat

Pro vyhodnocení získaných dat a vytvoření grafů jsem použila programy MS Word a MS Excel.

Hypotézy:

1. Většina spotřebitelů biopotravinám nevěří.
2. Důvod, proč biopotraviny spotřebitelé nekupují je jejich vyšší cena.
3. Spotřebitelé nemají zájem dozvědět se o biopotravinách víc informací.

Dle získaných dat lze vyhodnotit hypotézy takto:

1. Většina spotřebitelů biopotravinám nevěří.

Na otázku „Věříte biopotravinám?“ respondenti odpověděli téměř rovnoměrně. Jen nepatrně větší část, tj. 49,3 % respondentů. Zbývá část, 50,7 %, biopotravinám nevěří. Tímto můžeme hypotézu č. 1 potvrdit, protože většina respondentů biopotravinám nevěří. Získaná informace je znepokojivá, protože lidí, kteří biopotravinám nevěří, je stále mnoho.

2. Důvod, proč biopotraviny spotřebitelé nekupují je jejich vyšší cena.

Až 71,74 % respondentů uvedlo, že důvodem, proč biopotraviny nekupují, je jejich vyšší cena. Tuto hypotézu tak můžeme potvrdit. Mezi další důvody potom patří nedůvěra, nezájem. Vzhledem k předchozím tabulkám, v nichž jsou porovnávány ceny biopotravin je ale nutno poznamenat, že tento důvod je oprávněný.

3. Spotřebitelé nemají zájem dozvědět se o biopotravinách víc informací.

56,34 % zákazníku by využilo možnost dalšího vzdělávání v tomto oboru. Je tedy nutno hypotézu vyvrátit, protože převládá ta skupina, která zájem o více informací má. I přesto je poněkud smutné, že velká část lidí biopotravinám nevěří, ale kdyby měli možnost je více poznat, ani by ji nevyužili. Jednoduše nemají zájem. Je tedy víc než důležité dostat informace o přínosech biopotravin do obecného povědomí jinak. Možná nějakým nenápadným způsobem.

Shrnutí:

Převážná většina respondentů byly ženy. Nejčastěji byli respondenti ve věku 20-30 let.

Pozitivní informace je, že 98 % odpovídajících je přesvědčeno, že vědí, co to biopotraviny jsou. Bohužel ale 51 % odpovídajících biopotravinám stále nevěří.

Mezi nejběžnější odpovědi na otázku „V čem jsou biopotraviny lepší“ patřily: jsou zdravější, bez chemie, šetrné k životnímu prostředí, chutnější, trvanlivější.

Více než polovina respondentů (65 %) biopotraviny nekupuje.

Mezi nejčastější důvody, proč tito respondenti biopotraviny nekupují, je to, že jsou drahé, nedůvěra a nezájem. Ti ostatní, kteří je kupují, kupují nejčastěji ovoce a zeleninu, za nimi následují vejce, maso, mléčné výrobky, mléko a v neposlední řadě a luštěniny a džemy. Přesto ti, kteří biopotraviny kupují, je ve většině případů kupují jen občas. Až 92 % respondentů tvrdí, že ví, kde ve svém okolí biopotraviny sehnat. Specializované obchody s biopotravinami však ve svém okolí zná jen 66 % zákazníků. Překvapivý a smutný je ale fakt, že 44 % respondentů vůbec nemá zájem dozvědět se o biopotravinách víc.

Tuto situaci by mohla zvýšit vyšší informovanost veřejnosti o přínosech biopotravin. Lidé však často nejsou ochotni tyto informace sami vyhledávat, ani by nevyužili nabídku, která by jim mohla být poskytnuta. Ideálním způsobem by bylo lidi v tomto oboru vzdělávat nějakým nenápadným a možná i zábavným způsobem.

9 Diskuse

Hypotéza, že většina spotřebitelů biopotravinám nevěří, se potvrdila. Rozdíl mezi oběma odpověďmi byl však nepatrný. Zákazníci tedy nejeví o biopotravině zájem kvůli nedůvěře. Lze formulovat několik důvodů, proč tomu tak je. Jedním z nich mohou být mýty o biopotravinách. Mezi lidmi se takovéto, třebaže nesprávné, výroky rychle šíří. Ačkoli je většinou výzkumy časem vyvrátí, v lidech přesto tyto mýty zůstávají a předávají se dále. Dalším důvodem je, že většina spotřebitelů si patrně neumí vůbec představit, jak přísně je bio kontrolováno. Bylo by vhodné, aby se tento fakt kontrolní orgány snažily co nejvíce dokázat, zákazníci by tak začali věřit v jejich funkci. Příhodné jsou častější namátkové kontroly trhů, jarmarků. V případě, že by zákazníci byli svědky kontroly, úroveň biopotravin v jejich očích by jistě stoupla.

Druhá hypotéza se též potvrdila. Zákazníci skutečně nejeví o biopotravině zájem kvůli jejich vyšší ceně. Bohužel, tento důvod je více než oprávněný. Jak už z výzkumu této práce vyplývá, ceny biopotravin jsou mnohdy výrazně dražší než ceny potravin z konvenční produkce. Samozřejmě, jak je výše uvedeno, tyto ceny jsou jen odrazem skutečné hodnoty biopotravin. Je v nich zahrnut výrazně vyšší podíl ruční práce při produkci i vyšší náklady spojené s provozem ekologického zemědělství. V některých případech se ceny liší jen nepatrně, avšak v mnohých případech cena převyšuje i stoprocentní rozdíl. Paradoxně ale cena masa a mléka o tolik vyšší není. Zákazník si může vybírat z mnohých kamenných prodejen, internetových e-shopů, nebo nákupu přímo od farmářů. Ceny jsou různé a při vhodném výběru, lze ušetřit. Záleží tedy už na každém z nás, zda si za kvalitu ekologické produkce připlatíme.

To, že spotřebitelé nemají zájem o více informací, se sice nepotvrdilo, ale jen s nepatrným rozdílem. Bohužel, zde se uzavírá kruh. Lidé biopotravinám nevěří, protože nejsou dostatečně informováni. Přesto však o více informací nestojí, protože biopotravinám nevěří. Tento jev není neobvyklý, je tedy třeba přikročit k opatřením, která tuto skutečnost změní. Základem je zlepšit informovanost veřejnosti, a následně na těchto informacích budovat důvěru. Je důležité, aby si zákazníci uvědomovali, jaké dopady na fungování celého ekosystému má nevhodný způsob zemědělství, a jak tyto dopady zmírnit. Důkazů o vhodnosti ekologického zemědělství je mnoho, jen je zapotřebí najít způsob, jak tyto informace dostat do obecného povědomí.

10 Závěr

V posledních letech došlo v České republice k rozvoji ekologického zemědělství. Přibývá těch, kteří mají zájem vědět složení produktů, které kupují. Přibývá i snaha podporovat české zemědělství a české farmáře. Roste poptávka po potravinách, které jsou vyrobeny z přírodních produktů, bez umělých přísad. Tyto potraviny lidé považují za zdravější, chutnější. Přestože stále ještě většinu nabídky biopotravin na trhu pokrývá dovoz, čeští farmáři se snaží tuto situaci změnit.

Zájem je především o maso, mléko a mléčné výrobky, vejce, ovoce a zeleninu. I v nesespecializovaných prodejnách mají biopotraviny své místo a jejich nabídka se zvyšuje.

I když se nabídka na trhu zlepšila, stále zde vyvstává problém, že o biopotraviny mezi českými zákazníky až takový zájem není. Problém stále tkví v nedůvěře spotřebitelů a vyšší ceně potravin. Co se týče cen biopotravin, bylo mým výzkumem zjištěno, že důvody nezájmu jsou oprávněné. Cena biopotravin je výrazně vyšší než cena konvenčních produktů, často až o 100 %. Výrazné rozdíly nebyly zaznamenány u mléka a masa, zde je cena jen nepatrně vyšší, často i srovnatelná. Cena biopotravin však odpovídá procesu výroby a kvalitě nabízených produktů.

Co se týče nízkého zájmu o biopotraviny, vyvstává zde mezi zákazníky problém nedůvěry. Lidé nedůvěřují proto, že nejsou dostatečně informováni. Jejich mylné představy často podporují mýty, které stále panují kolem této problematiky a které kazí dobré jméno biopotravin. Zákazníci často základní fakta o biopotravinách mají, ale neznají například podmínky, jež musí každá biofarma splňovat. Často vůbec nevědí, jaký dopad na životní prostředí má konvenční způsob zemědělství. Aby se však mohli dívat hlouběji, musejí tyto informace mít. Vytvořila jsem tedy pro tento účel jednoduchý letáček, jež přikládám k práci.

Práce mi pomohla proniknout hlouběji do dané tematiky. Zaměřila jsem se na informovanost veřejnosti o této problematice a dospěla k závěru, že zákazníci informováni jsou, ale ne dostatečně. Jejich informace jsou zaměřeny na vliv biopotravin na lidské zdraví, ale domnívám se, že je třeba přidat informace o vlivu ekologického zemědělství na životní prostředí. Zároveň se zde otevřela možnost témat dalších prací. Mohly by se například věnovat tématu hlubšího výzkumu dopadu ekologického zemědělství na životní prostředí, nebo práce, jež by přinášely způsoby vzdělávání v tomto oboru.

11 Seznam použité literatury

1. VÁCLAVÍK, T. *Ekologické zemědělství a biodiverzita*. Praha 1: Mze ČR Těšnov, 2006. 21 s. ISBN 80-7084-485.
2. URBAN, J., ŠARAPATKA, B. a kol., *Ekologické zemědělství: Učebnice pro školy i praxi, díl, 1. vydání*, Praha: Ministerstvo životního prostředí a PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, 2003. 280 s. ISBN 80-7212-274-6.
3. KOTĚRA, J., *Jak se rodí biopotraviny, aneb, Jak ekozemědělci dávají vzniknout potravinám*. Praha: PRO-BIO LIGA ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství, 2011. 15 s. ISBN 978-80-904223-3-9.
4. PRO-BIO LIGA ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství, *Ekologické zemědělství a biopotraviny: otázky a odpovědi pro ekoporadny*. Praha: PRO-BIO LIGA ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství, 2010. 32 s. ISBN 978-80-904223-2-2.
5. BIOINSTITUT, *Nové nařízení EU o biopotravinách a ekologickém zemědělství: (ES) č. 834/2007 : pozadí, zhodnocení, interpretace*. Olomouc: Bioinstitut, 2009. 70 s. ISBN 978-80-87371-07-7.
6. VALEŠKA, J., *Kvalita a bezpečnost biopotravin: srovnání způsobů produkce potravin*, 1. vydání, Olomouc: Bioinstitut ve spolupráci s PRO-BIO Ligou a PRO-BIO Svazem ekologických zemědělců, 2008. 24 s. ISBN 978-80-904174-3-4.
7. OLOMOUCKÝ KRAJ (ČESKO). KRAJSKÝ ÚŘAD. ODBOR ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A ZEMĚDĚLSTVÍ, *Ekologické zemědělství Olomouckého kraje*, 1. vydání, Olomouc: Olomoucký kraj, 2007. 27 s. ISBN 978-80-254-1156-8.

8. ŽIVĚLOVÁ, I., JÁNSKÝ, J. *Objektivizace vývoje nabídky a poptávky po biopotravinách*, 1. vydání, Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, MSD, 2007. 138 s. ISBN 978-80-86633-68-8.
9. BIOKIT, *Katalog výrobců biopotravin v ČR*, Praha: BioKIT, 2006. 24 s. ISBN 80-254-2315-8.
10. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, *Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011-2015*, Praha 1, Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Českou technologickou platformou pro ekologické zemědělství, 2011. 32 s. ISBN 978-80-7434-007-9.
11. HOBSTOVÁ, P., *Kam pro bioprodukty ekologického zemědělství: ekofarmy, prodejny, markety, eshopy*, Praha: BioKIT : LEA, 2007. 43 s. ISBN 978-80-254-2303-5.
12. MOUDRÝ, J., *Ekonomická efektivnost rostlinné bioprodukce: uplatněná metodika*, 1. vydání, České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2008. 44 s. ISBN 978-80-7394-137-6.
13. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, *Právní předpisy pro ekologické zemědělství a produkci biopotravin*, Česko: Zákon o ekologickém zemědělství (2000, novela 2011), Praha: Ministerstvo zemědělství, 2012. 148 s. ISBN 978-80-7434-059-8.
14. MOUDRÝ, J., *Kontrola a certifikace bioprodukce: odborná monografie*, Ecologica (projekt), 1. vydání, České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta, 2007. 50 s. ISBN 978-80-7394-027-0.
15. DLOUHÝ, J., URBAN, J., *Ekologické zemědělství bez mýtů: Fakta o ekologickém zemědělství*, Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, 2011. ISBN 978-80-87371-13-8.

16. CHRÁSKA, M., *Metody pedagogického výzkumu, Základy kvantitativního výzkumu*, 1. vydání, Praha 7, Grada Publishing, a.s., 2007. 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

12 Seznam internetových zdrojů

DLG-Mitteilungen, Kořením proti škůdcům, Bio-info, Informační portál pro ty, kteří žijí BIO, [online] 2009 [cit. 2014-3-1] Dostupné z: <http://www.bio-info.cz/zpravy/korenim-proti-skudcum>

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, Chraňte se před superbakteriemi, Bio-info, Informační portál pro ty, kteří žijí BIO, [online] 2013 [cit. 2014-15-3] Dostupné z: <http://www.bio-info.cz/zpravy/chrante-se-pred-superbakteriemi>

Ulmannová Z., BIO potraviny, Svět potravin, [online] 2009 [cit. 2014-2-2] Dostupné z: <http://www.svet-potravin.cz/clanek.aspx?id=1741>

Bendlová K., BIO versus NEBIO, Svět potravin, [online] 2013 [cit. 2014-2-2] Dostupné z: <http://www.svet-potravin.cz/clanek.aspx?id=3687>

ČTK, Biopotravinou roku jsou Černíkovické beraní rohy, Svět potravin, [online] 2013 [cit. 2014-2-2] Dostupné z: <http://www.svet-potravin.cz/clanek.aspx?id=3658>

Autor neuveden, Farmářské trhy mají svou asociaci, Bio-info, Informační portál pro ty, kteří žijí BIO, [online] 2012 [cit. 2014-15-3] Dostupné z: <http://www.bio-info.cz/zpravy/farmarske-trhy-maji-svou-asociaci?highlightWords=farm%C3%A1%C5%99sk%C3%A9+trhy>

Svaz ekologických zemědělců, Bio v jídelních lístcích zatím spíše ojediněle, Bio-info, Informační portál pro ty, kteří žijí BIO, [online] 2013 [cit. 2014-17-3] Dostupné z: <http://www.bio-info.cz/zpravy/bio-v-jidelnich-listcich-zatim-spise-ojedinele?highlightWords=biorestaurace>

Ministerstvo zemědělství, Propagace a osvěta, Eagri, Zemědělství [online] 2009-2013 [cit. 2014-17-3] Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/propagace-o-osveta/>

KEZ, Kontrola ekologického zemědělství [online] 2009 [cit. 2014-20-3] Dostupné z: <http://www.kez.cz/loga-eu-a-cr>

Ekologické zemědělství, MZP, Ministerstvo životního prostředí [online] 2008-2012 [cit. 2014-20-3] Dostupné z: [http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/881B04BF9FD9A9B3C1256FC000501538/\\$file/Ekologie_02.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/881B04BF9FD9A9B3C1256FC000501538/$file/Ekologie_02.pdf)

Bedyňky.cz, Co jsou bedýňky?, Bedýňky.cz, komunita pro bedýňky Čech a Moravy [online] 2009-2014 [cit. 2014-8-4] Dostupné z: <http://www.bedyňky.cz/text/co-jsou-bedyňky>

Pro výzkum cen biopotravin mi posloužily tyto e-shopy:

www.bio-natural.cz	www.zdrave-oleje.cz
www.biopotraviny.bioweb.cz	www.biosfera.cz/
www.bio-country.cz	www.actifit.cz
www.zdravavyziva-hana.cz	www.rajvyzivy.cz
www.zdrava-vyziva-brno.cz/	www.feelgoodfamily.cz
www.dietlinie-eshop-cz.webnode.cz	www.biostyle.inshop.cz/
www.bio-eko-logicky.cz	www.mujiobioshop.cz
www.gastroklub.cz	www.organictime.cz
www.toppotraviny.cz	www.fairtradeobchudek.cz
www.zdrave-potraviny.com	www.zdravi-vitaminy-doplňky.cz
www.bombastus.cz	www.jecminekteplice.cz
www.zvonimira.cz	www.zdravanota.com
www.superpotravina.cz	www.bio-harmonie.cz
www.biolevel.cz	www.la-vin.cz
www.bioobchod.cz	www.alternativashop.cz
www.eshop.provencenature.cz	www.naturpower.cz
www.pochutnejsi.cz	www.biovara.cz
www.fitvyziva.cz	www.bytfits.cz

13 Seznam příloh

Příloha č. 1

- Dotazník

Příloha č. 2

- Žádost o registraci osob podnikajících v ekologickém zemědělství

Příloha č. 3

- Seznam obrázků

Příloha č. 4

- Seznam grafů

Příloha č. 5

- Seznam tabulek

Příloha č. 1.: Dotazník

Dobrý den, jsem studentka Pedagogické fakulty v Olomouci a prosím o vyplnění níže uvedeného dotazníku, jenž potřebuji k bakalářské práci. Děkuji za pomoc.

Markéta Němečková

1. VĚK

Méně než 20 let

20 – 30 let

30 – 50 let

Více než 50 let

2. POHLAVÍ

Muž

Žena

3. VÍTE, CO JE EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ?

Ano

Ne

4. VÍTE, CO JSOU BIOPOTRAVINY

Ano

Ne

5. VĚŘÍTE BIOPOTRAVINÁM?

Ano

Ne

6. V ČEM JSOU PODLE VÁS BIOPOTRAVINY LEPŠÍ NEŽ BĚŽNÉ POTRAVINY Z KONVENČNÍ PRODUKCE?

Jsou zdravější

Jsou chutnější

Jsou bez chemie

Jsou trvanlivější

Jsou šetrné k životnímu prostředí

Nevím

Jiná odpověď

V ničem

7. KUPUJETE BIOPOTRAVINY?

Ano

Ne

8. JAKÉ BIOPOTRAVINY KUPUJETE?

Mléčné výrobky

Maso

Vejce

Mléko

Ovoce
Zelenina
Luštěniny
Pečivo
Džemy
Jiné

9. JAK ČASTO BIOPOTRAVINY KUPUJETE?

Výjimečně
Občas
Pravidelně

10. PROČ JE NEKUPUJETE?

Jsou drahé
Nevím, kde je sehnat
Nezajímám se o ně
Nevěřím jim
Jiný důvod

11. VÍTE, KDE SE DAJÍ BIOPOTRAVINY VE VAŠEM OKOLÍ KOUPIŤ?

Ano
Ne

12. ZNÁTE VE SVÉM OKOLÍ NĚJAKÉ SPECIALIZOVANÉ OBCHODY BIOPOTRAVIN?

Ano
Ne

13. KDYBYSTE MĚLI MOŽNOST DOZVĚDĚŤ SE O BIOPOTRAVINÁCH VÍC, VYUŽILI BYSTE JI?

Ano
Ne

Příloha č. 2.: Žádost o registraci osob podnikajících v ekologickém zemědělství

Zdroj: KEZ, [online] 2009 [cit. 2014-15-4] Dostupné z: <http://www.kez.cz/zarazeni-farmy-do-ez>.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo zemědělství

Žádost o registraci osoby podnikající v ekologickém zemědělství

Číslo jednací ¹⁾

Datum příjmu žádosti ¹⁾

--	--	--

Těšnov 17
117 05 Praha 1
info: 221 812 025
www.eagri.cz

Povaha činnosti v ekologickém zemědělství²⁾

- Ekologický podnikatel (zemědělec)
- Výrobce biopotravin
- Osoba uvádějící biopotraviny nebo bioprodukty do oběhu (obchodník, dovozce, vývozce)
- Výrobce nebo dodavatel ekologických krmiv
- Výrobce nebo dodavatel ekologického rozmnožovacího materiálu
- Ekologický chovatel včel
- Jiná povaha činnosti (např. ekol. pěstitel hub, ekol. chovatel ryb, ekol. sběrač volně rostoucích rostlin) - uveďte:

1. Údaje o žadateli

1. Obchodní firma vč. právní formy/Název		2. Identifikační číslo	3. FO	PO ³⁾
<input type="text"/>		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4. Příjmení žadatele	5. Jméno/a žadatele	6. Rodné číslo/Datum narození		
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
7. Adresa sídla/trv. pobytu fyzické osoby - Ulice	8. Číslo popisné	9. Číslo orientační	10. Obec	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
11. Část obce, městská část	12. PSČ	13. Příslušná Agentura pro zemědělství a venkov ⁴⁾		
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
14. Telefon	15. Webové stránky	16. E-mail		
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
17. Státní občanství	18. Adresa bydliště cizince mimo území ČR			
<input type="text"/>	<input type="text"/>			
19. Jméno/a a příjmení člena/ů statutárního orgánu PO	20. Adresa organizační složky zahraniční PO a jméno vedoucího			
<input type="text"/>	<input type="text"/>			
21. Adresa místa trvalého pobytu člena/ů statutárního orgánu PO				
<input type="text"/>				

2. Adresa pro doručování

(je-li odlišná od adresy sídla nebo trv. pobytu fyzické osoby)

23. Adresa - Ulice	24. Číslo popisné	25. Číslo orientační	26. Obec	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
27. Část obce, městská část	28. Kraj (dle NUTS-3)	29. PSČ		
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		

3. Kontrolní organizace

(název kontrolní organizace, se kterou má žadatel uzavřenou smlouvu o kontrole a certifikaci)

30. Název kontrolní organizace

4. Údaje o provozní jednotce

31.Název (označení) provozní jednotky	32.Adresa - Ulice	33.Číslo popisné	34.Číslo orientační
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
35.Obec	36.PSČ	37.Odpovědná osoba	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
38.Registrační číslo hospodářství ^{4) 12)}	40.Registrační číslo včelaře ³⁾	41.Číslo stanoviště ⁵⁾	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
42.Parcelní číslo dle KN, název/kód KÚ stanoviště ⁵⁾	43.Název stanoviště ⁵⁾	44.Počet včelstev na stanovišti ⁵⁾	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

V případě většího množství údajů pod čísly 38.-44. napište další údaje na samostatnou přílohu.

5. Údaje o půdě⁴⁾ Do systému EZ chci zařadit:

45.Všechny PB/DPB evidované v LPIS⁶⁾

46.Pouze vybrané PB/DPB, a to:

47.Ornou půdu:	Vše	Pouze vybrané ⁷⁾	50.Vinice:	Vše	Pouze vybrané ⁷⁾
☐	☐	☐	☐	☐	☐
48.Travní porosty:	Vše	Pouze vybrané ⁷⁾	51.Chmelnice:	Vše	Pouze vybrané ⁷⁾
☐	☐	☐	☐	☐	☐
49.Sady:	Vše	Pouze vybrané ⁷⁾	52.Zelin. zahradu:	Vše	Pouze vybrané ⁷⁾
☐	☐	☐	☐	☐	☐
			53.Jinou kulturu:	Vše	Pouze vybrané ⁷⁾
			☐	☐	☐

54.Ostatní plochu (půda nebo vodní plocha mimo LPIS)^{8) 13)}

6. Způsob uvádění biopotravin a bioproduktů do oběhu⁹⁾

55.Obchod 56.Dovoz 57.Vývoz

I. V (místo)	II. Datum (den, měsíc, rok)	III. Razítko a podpis žadatele ¹⁰⁾
<input type="text"/>	<input type="text"/>	

IV. Připojené přílohy

- P1 Potvrzení o vstupní kontrole podle § 6 odst. 5 zákona č. 242/2000 Sb. zašle kontrolní organizace¹¹⁾
- P2 Osvědčení o zápisu do evidence zeměd. podnikatele podle § 6 odst. 5 zákona č. 242/2000 Sb.⁴⁾

¹⁾ žadatel nevyplňuje/datum příjmu bezchybné žádosti je zároveň datem registrace

²⁾ žadatel zaškrtně jednu nebo více možností, které hodlá provozovat

³⁾ žadatel zaškrtně FO - fyzická osoba nebo PO - právnická osoba

⁴⁾ vyplní ekologický podnikatel (zemědělec)

⁵⁾ vyplní pouze ekologický chovatel včel

⁶⁾ pokud žadatel zaškrtně, dále již nic nevyplňuje pod čísly 46.-53.

⁷⁾ vybrané PB/DPB ekologický podnikatel nahlásí své kontrolní organizaci

⁸⁾ půda mimo LPIS evidovaná podle katastru nemovitostí, parcelní čísla subjekt nahlásí příslušné kontrolní organizaci

⁹⁾ vyplní pouze osoba uvádějící biopotravinu a bioprodukty do oběhu

¹⁰⁾ tímto podpisem se žadatel ve smyslu čl. 63 odst. 3 písm. d) nařízení Komise (ES) č. 889/2008 zavazuje, že bude provádět činnost v souladu s ustanoveními nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a nařízení Komise (ES) č. 889/2008

¹¹⁾ vyplněním žadatel potvrzuje, že v podniku byla provedena vstupní kontrola, její potvrzení bude na MZe zasláno příslušnou kontrolní organizací

¹²⁾ vyplní ekologický chovatel ryb, pokud má vodní plochu evidovanou jako provozovnu v Ústřední evidenci zvířat

¹³⁾ vyplní ekologický chovatel ryb, pokud nevyplnil registrační číslo hospodářství pod údajem č. 38

Příloha č. 3. : Seznam obrázků

Obrázek č. 1 – Biozelenina

Obrázek č. 2 – Biochov

Obrázek č. 3 – Biozebra

Obrázek č. 4 – Ekologické logo EU

Příloha č. 4.: Seznam grafů

Graf č. 1 – Věk

Graf č. 2 – Pohlaví

Graf č. 3 – Víte, co je ekologické zemědělství?

Graf č. 4 – Víte, co jsou biopotraviny?

Graf č. 5 – Věříte biopotravinám?

Graf č. 6 – V čem jsou podle Vás biopotraviny lepší než potraviny z konvenční produkce?

Graf č. 7 – Kupujete biopotraviny?

Graf č. 8 – Jaké biopotraviny nejčastěji kupujete?

Graf č. 9 – Jak často kupujete biopotraviny?

Graf č. 10 – Proč je nekupujete?

Graf č. 11 – Víte, kde se ve Vašem okolí dají biopotraviny sehnat?

Graf č. 12 – Znáte ve svém okolí nějakou specializovanou prodejnu biopotravin?

Graf č. 13 – Kdybyste měli možnost dozvědět se o biopotravinách víc, využili byste ji?

Příloha č. 5.: Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – *Porovnání cen biopotravin ze specializovaných obchodů se zdravou výživou a stejných potravin z konvenční produkce.*

Tabulka č. 2 – *Seznam biopotravin ze super/hypermarketů a jejich ceny.*

Tabulka č. 3 – *Rozdíl průměrných cen biopotravin a konvenčních potravin v super / hypermarketech.*

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Markéta Němečková
Katedra:	Biologie
Vedoucí práce:	Ing. Pavlína Škardová
Rok obhajoby:	2014

Název práce:	Informovanost veřejnosti o ekologickém zemědělství a jejich spotřebitelské preference pro biopotraviny
Název v angličtině:	Public awareness of organic farming and their consumer preferences for organic food
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na obecné informace o ekologickém zemědělství a biopotravinách. Jsou zde popsány pravidla a předpisy v ekologickém zemědělství a rozdíly oproti zemědělství konvenčnímu. Praktická část je zaměřena na informovanost veřejnosti o dané problematice a porovnávání cen základních potravin z bioprodukce s potravinami z konvenční produkce.
Klíčová slova:	Ekologické zemědělství, biopotraviny, spotřebitel, informovanost, cena, legislativa
Anotace v angličtině:	The thesis is focused on general information about agriculture and organic food. There are rules and regulations described in organic farming and differences from conventional agriculture. The practical part is focused on public awareness of the issue and comparing the prices of basic foodstuffs from organic production from conventional food production.
Klíčová slova v angličtině:	organic agriculture, organic food, consumer, awareness, price, legislation
Přílohy vázané v práci:	Letáček „Víte co je BIOPOTRAVINA?“ Žádost o registraci osob podnikajících v ekologickém zemědělství Dotazník „Informovanost veřejnosti o biopotravinách“
Rozsah práce:	71 stran
Jazyk práce:	Český jazyk